

V
I
G
R
E
D

ŽENSKI LIST

1930

1

112910
Schichtov RADION pere vse!

Belo perilo, pisano perilo, svilo, volno in umetno svilo, sploh vse, kar prenese milo in vodo, morete prati s Schichtovim RADIONOM hitro, brez truda in poceni. Ako hočete imeti pa še večjo korist od Schichtovega RADIONA, potem se ravnajte, prosim, vedno po navodilu za uporabo. Ne pozabite nikoli na predpogoj; Schichtov RADION se mora raztopiti vedno v mrzli vodi. Le potem razvija svojo polno pralno moč in pere sam.

SCHICHTOV RADION

VIGRED

LETO VIII ~ V LJUBLJANI, 1. JANUARJA 1930 ~ ŠTEV. 1

Nj. V. kraljica Marija.

Naloga katoliške žene v naših dneh.

Katoliške žene in dekleta! Kamorkoli pogledate danes okrog sebe, povsod vidite obširno polje, ki čaka vaše mehke roke, toplega srca in ljubeče misli. Že samo polje dobrotelnosti je veliko dovolj za številno armado samaritanskih duš. A zdi se mi, da je za naš narod trenutno navažnejše življenjsko vprašanje ohranitev krščanske družine.

Na različnih pojavih se dokazuje, da Evropa propada. A pravi vzrok resnega in grozečega propada moramo spoznati v zastrupljenju družinskega življenja. Razmerje med možem in ženo postaja površno, zgolj spolno. Ženitev je mnogim le še mehanična formalnost za zakonito skupnost, duše si ostanejo tuje. Dušna harmonija in trajna ljubezen je možna samo tam, kjer je požrtvovalnost, kjer pa zakonca v drug drugem iščeta le bežni užitek brez odpovedi in rahločutne obzirnosti, brez upoštevanja svetih in večno veljavnih zapovedi božjih, tam ni sreče, taka družina je razjedena v jedru. Otroci v njej niso več prinašalci blagoslova in najgloblje ljubezni, ampak neznosno breme, ki ovira nebrzdanost in nastopanje v javnosti; zaradi tega pa se otroka v početku razvoja znebijo, kakor se vrže neljuba nesnaga na smetišče. Najlepši in najsvetejši sad medsebojne ljubezni se izvrže kakor neprijeten gost, ki v družini nima pravice do obstanka.

Pogin velikega in sposobnega rimskega naroda se je pričel tedaj, ko so rimske žene zavrgle domačnost in lepoto skromnega materinstva ter se vdale brezmejni užitkaželjnosti, pa zatrle v sebi čut odgovornosti in požrtvovalnosti. V lastni gnilobi je veliki narod počasi izhiral. Kaj bo z našim malim narodom, ako mu ta paganski strup izpodje korenine zdravja in moči? Kaj bo z dušami, ako jih frivolno naziranje o zakonskem in družinskem življenju postavi pred sodbo Stvarnikovo?

Svetost družine in temeljita krščanska vzgoja otrok že v naročju družine in tudi pozneje v doraščajoči dobi — to dvoje je glavno torišče vsega delovanja katoliških žen in deklet. To je velika, sveta naloga Vaša, polna odgovornosti pred Bogom in zgodovino, pa tudi polna veselja kakor nalašč za vsako, ki hoče dati svojemu življenju bogato vsebino.

Način delovanja je lahko različen, društva in organizacije razne; najbolj važno je globoko katoliško prepričanje in apostolska vnema. Z lastnim zgledom in osebnim stikom se največ doseže. Iz Vašega življenja in govorjenja naj vedno in povsod izžareva zgled pristnega katoliškega mišljenja in čustvovanja. S tem boste najhitreje in najgotoveje izpodbile paganski duh, ki se vsiljuje v družine in vzgojo.

Slušajte glas sodobnosti: Bog čaka pri rešitvi našega ljudstva na Vaše sodelovanje; Cerkev pričakuje Vaše pomoči; narod — tudi še nerojeni — kriči po Vaši zaščiti! Naloga svetnic je to! Ali jih bo naš narod našel v teh odločilnih dneh? Trdno upam, da jih bo, da jih že ima v Vas, katoliške žene in dekleta!

Dr. Gregorij Rožman,
škof - koadjutor.

Kralju večne slave

ob spominu Njegovega rojstva.

Pred davnim časom je živel mogočen kralj. Hodil je z vojsko v tuje dežele, požigal je vasi in mesta in odvajal prebivalce v sužnost. Svoja dela je dal oklesati v kamen, in ko je čutil, da se mu bliža konec, si je dal zgraditi iz velikanskih kamnov grobno palačo in svoje truplo je ukazal položiti v dragoceno mazilo, da bi mu smrt ne mogla do živga.

Toda njegovo ime ni živo med nami, naše obličje se ne razjasni in naša srca ne utripljejo, ko slišimo o njem. In prišel bo dan, ko bosta vihar in dež uničila poslednji kamen njegovega spomenika in ko bo pesek puščave zavel čez njegovo sled, kakor bi nikdar ne bil živel.

Pred davnim časom pa je živel tudi neki drugi kralj; ni imel vojakov in ni prelival krvi in ni požigal hiš. Svojega imena ni oklesal v skalo, marveč v srca ljudi. Grešnikom je nudil roko, bolnikom je milo gladil vroče čelo, svetil je z lučjo usmiljenja v bedo revežev in je vztrajal do smrti na križu v odpuščanju in potrpljenju. Tiste, ki so ga najhuje preganjali, je obdaril s svojim najglobljim sočutjem in hrepenel je, da bi jih s svojim zgledom odrešil njihove divjosti.

Ni si sezidal grobne palače kakor stari kralji — in vendar vidite popsod, v velikih mestih kakor v najmanjši vasi, dvigati se proti nebu hišo, posvečeno njegovemu spominu, da, celo visoko nad človeškimi bivališči, blizu večnega snega, pozvanja kapela v spomin na njegovo delo ljubezni — in v sveti noči praznujemo po vsem svetu spomin njegovega rojstva.

J. D.:

Moj poklic.

(Poziv za razgovor.)

Pod tem naslovom odvarja »Vigred« letos razgovor o tem prevažnem življenjskem vprašanju.

Kdo je dolžan svetovati mladi deklici, stopajoči v življenje, kateri poklic naj si izbere, da bo sama srečna, pa tudi družbi s svojim delom koristila? V prvi vrsti seveda starši. Vendar pa stvar ni tako lahka: starši pač poznajo duševne in telesne sposobnosti in nagnjenja svojega otroka, nimajo pa — vsaj premnogi — potrebnega pregleda čez vse razne poklice, ki bi si jih hčerka mogla izbrati. Drugi činitelj, ki je dolžan deklici svetovati in pomagati pri izbiri poklica, je šola. Časih vrši to delo šola nehote in morda nezavestno. Saj je znano: če učenke svojo učiteljico obožavajo, se v premnogh zbudijo želja in sklep, da postanejo tudi same učiteljice. Ali šola je dolžna tudi zavestno in hotoma pomagati doraščajoči mladini pri izbiri poklica.

Kot tretja svetovalka se hoče po svojih skromnih močeh pridružiti tudi »Vigred«. V več ozirih namerava naš list letos to vprašanje obdelovati: opozarjal bo na razne ženske poklice; skušal bo učiti, kakšno predizobrazbo naj si dekleta pridobi za poklic, ki si ga hoče izbrati; svetoval bo, kako naj se v svojem poklicu ženska izpopolnjuje v svojo srečo in zadovoljnost ter v korist občestva.

Da pa bo »Vigred« s pridomo razpravljala o tem tako kočljivem vprašanju, morate vse Vigrednice sodelovati in pomagati. Obračamo se najprej do vas, ki se še učite in ne izvršujete še nobenega poklica. Sedi torej, predraga, in napiši kratko (kakih 10—15 vrstic) pod naslovom »Moj poklic« to-le: Kateri poklic si želiš ter zakaj (vpliv staršev? zgled prijateljice ali drugih dragih oseb? ali notranje nagnenje? gmotne razmere?). — Pišite nam pa tudi ve, ki ste že v kakem poklicu. Zelo nam ustrezete, ako nam po vrsti razodenete:

s katerim letom ste vstopile (kot vajenka, učenka...), zakaj ste si izbrale ta poklic (vpliv staršev? gmotne razmere? vpliv šole? vpliv knjig? iz notranjega veselja do stvari? nasvet prijateljic? itd.) in kako se počutite v tem svojem poklicu (srečno? in če ne, zakaj ne?).

Vse to, kar boste napisale pod naslov »Moj poklic«, naj bo brez podpisa, želimo le, da pristavite starost in, če hodite še v šolo, vrsto tiste šole (gimnazija, meščanska, srednja tehnična itd.).

Vabimo torej k dopisovanju vse, bodisi da se ukvarjate z duševnim ali telesnim delom, bodisi v šoli ali trgovini, prodajalni, delavnici, tovarni, v domači kmetijski hiši, v kuhinji, kot služkinja ali delavka ali uradnica...

Da le začnemo razgovor, dalje pojde samo: beseda bo dala besedo.

Kot dokaz, da je pa res potrebno vse to, čitajte, kaj piše kolednik (Fr. Finžgar) v letošnjem Koledarju Mohorjeve družbe (str. 34). — Dočim se drugod vsako delo, ki je koristno, spoštuje, se pri nas smatra delo n. pr. na vrtu ali na grudi kot — premalo gosposko. Kakšna zmotna in zabloda! »Ta gosposka bolezen — piše kolednik — se polasča danes vseh slojev. Srednje šolanih deklet in fantov je na kupe brez zaposlenosti. Pa v večini zaradi tega, ker je vzor takih ljudi — pisarna...« ali državna službica, pa naj je še tako borna, bi pristavili mi. In dalje piše kolednik: »Zdi se, da je pri naši obrti premalo duhovnega dela, premalo uma, premalo duše, srca. Zakaj tujec v istem času in z istim sredstvi naredi bolje in več nego mi? Zato, ker se uči in uči.« O vsem tem hočemo govoriti letos pod zaglavjem »Moj poklic«.

V teh razgovorih bo prilika, dati duška vsemu ogorčenju zoper vse, ki niso prav pripravljali za poklic, ogorčenje tudi zoper — šolo. Saj na istem mestu piše naš kolednik: »Učiteljico pošljejo na kmete, pa ne loči ječmena od pšenice, uči o pantrih in tigrih, pa nima pojma o pasmah domače živine... Ali je kriva tega sama? Ni. Šole, ki so jo vzgajale, so zanič.«

Oglasite se torej tiste, ki imate uspeh v poklicu in ste srečne v njem: to bo v pouk in tolažbo drugim; tistim, ki niso doslej še našle sreče v svojem poklicu, bo pa »Vigred« skušala razodeti skrivnost, kako se zadovoljnost najde. Na delo!

Op. ured.: Prav vljudno vabimo vse, prav vse k skupnemu delu za izboljšanje stališča naše žene.

Amanda:

Njena bolečina.

Tiho sta sedeli v polmračni sobi na divanu. Iz rdeče lučke pri jasliah so nemirno trepetale sence, dolgi skrivnostni prsti so se stegovali po stropu, po vsej sobi, kot bi skušali poseči v nihanje teh mladih dveh duš...

Sonja je držala prst v Sardenkovih »Dekliških pesmih«, kot bi hotela vsak čas čitati, kjer je prej nehala, Matildi pa je počivalo v naročju pletenje, ne da bi se ga dotaknile nocoj njene sicer vedno kaj koristnega snujoče roke. Ljubili sta te lepe trenutke, ko sta po večerji še malo posedeli in pokramljali, saj tedaj sta začutili, da utriplje v njiju še neko drugo življenje, kot ga živita dan za dnem v zatohli šolski sobi, ko vbijata v glave svojih ljubih nagajivcev najpotrebnejšo učenost. Lepo jima je bilo posebno nocoj, misli so brez besed vascvale med seboj in v dušah so jima še živo brneli spomini na pretekli božič.

»Kaj premišluješ, Sonja,« je zaupljivo zašepetala v molk Matilda, kot bi se bala zmotiti prijateljico, ki je široko odprtih oči strmela bogvekam.

»Na nekoga mislim...«

Matilda je napol začudeno, napol neverjetno pogledala Sonjo, ki sanja z odprtimi očmi. Vendar je razumela napovedano skrivnost, kot bi jo že davno slutila: »Joj, kako smo res dekleta vse enake! Moramo imeti nekoga, komur posvečamo svoja najtoplejša čuvstva, komur utripljejo naše najtišje misli in hrepenenja, ki jim ne vemo cilja, kajti — prebridka bi bila sicer samota v našem srcu...« Zmanjkalo ji je besed, morda so jo premagali spomini, bogve... Da bi obrnila pogovor v pravo smer, je vprašala:

»Se ljubita?«

Sonja je nalahno zardela in ni vedela, kako bi odgovorila. Zares, saj niti sama ne ve, kako je z njo. Neštetokrat si je že preiskovala čuvstva, stiskala si možgane: ga li ljubi, jo misel nanj osrečuje? Stikala je po povestih in romanih, se vнемala s toplimi verzi — joj, nič one sladkosti, nič tihe sreče, nič one čudne sile, ki je pripravljena za ljubljenega vse pretrpeti, vse žrtvovati, ni mogla najti v sebi. Komaj, komaj malo spoštovanja jo veže nanj. Počasi je dejala Matildi:

»Zdi se mi, da me on ljubi.«

»A ti? Je lep?« je bila sentimentalna Matilda.

»Lep? Obraz bi še bil, četudi ni izrazit, kot bi jaz želela, postava — hm —« Skoraj žal je bilo Sonji odkritosrčne besede.

»Je velik, vitek?« ni odnehala Matilda.

»Bolj majhen, čokat,« je iztisnila Sonja. Bolj z veseljem bi zaupala prijateljici: velik je, vitek, globoke modre oči ima, kodraste črne lase, prav tak je, kot sem si zamislila v sanjah svojega dragega...

»Je pa morda tem bolj duhovit,« je skušala popraviti Matilda, ko je videla skelečo muko v Sonjinih očeh.

»Duhovitosti sem zamaž iskala v njegovih pogovorih, še manj sem je mogla zaslediti v njegovih pismih« — se je utrgalo iz srca Sonji.

»Čemu pa se potem mučiš z mislimi nanj?« je v prijateljski ogorčenosti zaklicala Matilda.

»Zaročila sem se z njim,« je udarila naravnost Sonja. Z nekakim ponosom je poudarila te besede, ko je zatrla v sebi vsa nežnejša čuvstva, češ: pa le nisem ena izmed tistih, za katere nima nihče resnega zanimanja.

»Pa si dobro premislila, Sonja moja!« se je raztožilo Matildi.

»Hm, staršem je všeč in ponosni so na mojo zaroko. Saj je odvetnik, precej premožen in nekateri ga zelo obrajtajo, dasi hudobni jeziki šušljajo, da je preveč rad v ženski družbi... Pa to je sama zavist! Odvetnikove gospe so pa le najbolj nobel v celem našem mestu,« je naivno samozavestno kljubovala Sonja. »Ti ne veš, kako mi je marsikatera naduta, mis' nevoščljiva!«

»Sonja! Sonja! Kakor otrok si, ki mu pokažejo drago igračo. Nima je toliko rad, kot ima veselje ponašati se z njo pred drugimi otroki.«

»Morda imaš prav,« je v zadregi priznala Sonja. »Toda, sedaj ne morem več razdreti. Vsi ljudje že govore in starši ne bi prenesli zasmehovalnih opazk svojih znancev.«

»Ah, kaj! To se vse pozabi. Zakon pa je nerazdružljiva zveza in ti se boš kesala svoje nepremišljenosti vse življenje, če ne boš srečna, če ne boš trajno mogla osrečevati tistih, ki bodo odslej najtesneje tvoji.«

»Bo že kako Bog dal,« se je tolažila Sonja, ki je bila že vsa zbegana.

»In tvoje zdravje, Sonja?« je prihranila vestna Matilda najvažnejši ugovor za nazadnje. Saj veš, kaj ti je dejal zdravnik!«

»Vem in to me tudi skrbi. Toda teta je rekla, da bom v zakonu morda bolj zdrava...«

»Ah, ne verjemi! Veš, da so eden glavnih namenov zakona otroci. Sedaj trpiš sama, je dosti velik križ, potem vas bo trpelo več in morda po tvoji krivdi — o, potem bo križev vedno več in preveč,« je bila že skoraj kruta Matilda v svoji dobrohotnosti. »Vendar,« je nadaljevala čez nekaj časa, »kakor veš, pa naredi. Jaz ti želim vso srečo —.« Iskreno je objela prijateljico krog vratu in solze so ji kar same kapale iz oči. Tudi Sonji je bilo tako tesno pri srcu, da se je naglo poslovila in odšla: naj ne vidi nihče, tudi njena najboljša prijateljica ne, kako ji je razdvojeno srce...

Zunaj je bila jasna mesečna noč. V dalji so blesteli sneženi vrhovi gora, pod njimi je ležala lahna bela meglica. Veličastno je vplivala ta otožnolepa tišina krogbožičnega večera na Sonjino razbolelo dušo. Neodoljivo hrepenenje po nečem nedosežnem, komaj v sanjah slutenem, jo je vso prevzelo. Z mogočno silo jo je vleklo nekam daleč, bogve kam, samo proč od skrbi teh zadnjih dni, ki so jo naskočile tako nenadoma. Samo proč, da je ne najde on, ki — —

Hitela je v svojo sobico in burno zaklenila za seboj

»Moj Bog, moram li res sprejeti ta bridki križ na svoje rame, je li res to Tvoja volja?« je obupno proseče klicala uboga deklica v gluhi samotni molk. Hotela je napisati par odločnih besed, hotela je dobiti nazaj izgubljeni mir — pa ni imela toliko moči...

Čez tri tedne je prejela Matilda od Sonje tiskano poročno obvestilo. Menda se ne bi bolj prestrašila, če bi dobila poročilo o njeni smrti...

Čez dve leti. Matilda je bila prestavljena v kraj dve uri oddaljen od mesteca, kjer je živela samотно življenje njena bivša prijateljica Sonja. Prav za božič se je namenila, da jo obišče. Burno ji je utripalo srce, ko je stopala po stopnicah do njenega stanovanja: Bog ve, kakšna je Sonja, kot gospa odvetnikova, je li srečna v stanu, za katerega ni kazala ne posebnega veselja, ne zmožnosti. Kakšen je neki z njo njen mož, ki je baje ni vzel iz gole nesebične ljubezni...

Pozvonila je. Služkinja je prišla odpirat. Vprašala jo je, če je gospa doma in glas ji je drhtel. Nenadoma so se odprla vrata in pred osuplo Matildo je stala Sonja, ne nekdanja Sonja, komaj njena senca... Vzklik začudenja je obema zamrl na ustnicah. Nemo je stegnila Sonja roko, češ, naj vstopi. Stanovanje je napravilo na Matildo dokaj skromen vtis.

»Si vendar prišla enkrat k meni, Matilda,« ji je Sonja stisnila roko. »Sediva na divan in povejva si katero kot nekdaj, v onih nepozabnih časih prostosti in tihe sreče.«

»Kje pa imaš moža?« je skoraj plaho vprašala Matilda.

»O, bogve kje hodi in kdaj pride,« je s pridržano muko iztisnila iz sebe Sonja.

»Dolgo je že tega, kar sem dobila zadnje pismo od tebe,« je skušala obrniti Matilda pogovor drugam. Menda je zaslutila, da razmerje med Sonjo in njenim možem ni baš zavidanja vredno. »Zdi se mi, da je bilo to pred enim letom, ko si mi nakratko sporočila, da si dobila hčerko.«

»Da,« je komaj slišno vzdihnila Sonja in oči so se vnovič zameglile. Pogled ji je nehote ušel na belo otroško posteljico.

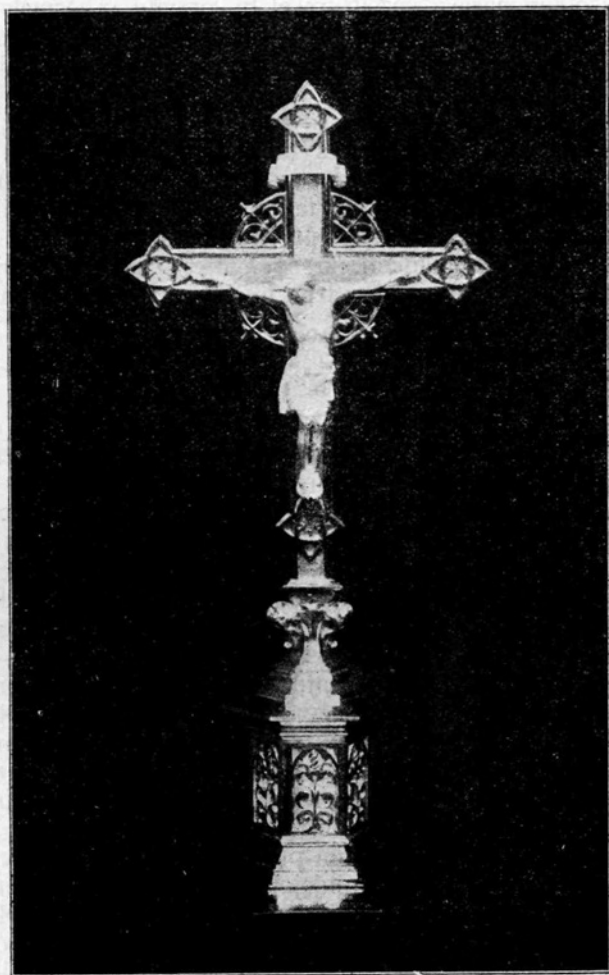
»Smem pogledati tvojega otročka,« se je razveselila Matilda in že je po prstih stopila do posteljice. Otrok je mirno spal. Le dolge trepalnice so včasih komaj vidno zatrepetale. Ličeca so bila bleda, kot iz voska, usteca nalahno odprta. Ročice je stiskalo dete v pest ob glavici. Ginjena je vzklik-

nila Matilda: »Kako ljubko spančka! Si pa le vesela, ko imaš takega angelčka, ali ne?«

Nič ni odvrnila Sonja, samo obraz ji je prešinil tako bolesten izraz, da je bilo Matildi kar težko. Tedaj se je dete zganilo. Matilda je obstala pri posteljici in komaj čakala, da bi pogledala temu Sonjinemu ljubljencu v oči, da bi videla v njih lepoto z raja in tisto srečo, ki jo ima samo nedolžnost. Toda, skoraj da ni zavpila in groze odskočila: otrok je trudno odprl trepalnice in — vanjo je zastrmelo dvoje brezizraznih, motnih zenic, kot ugasla luč... Ozrla se je po Sonji, ki je sključena slonela na divanu, obraz skrit v dlani in skoz prste so ji kapale bridke solze.

Kje je beseda, ki bi bila dovolj močna utolažiti strašno bol nesrečne matere? Matilda je občutila, da bi bilo skoraj greh še naprej s svojo prisotnostjo vzbujati spomine, zato se je naglo poslovila.

Sonja pa je po dolgem času spet jokala. Jokala je nad seboj, jokala nad svojim izgubljenim možem, jokala pa je najbolj nad svojo od rojstva slepo hčerkico, ki ni zakrivila še najmanjšega greha, pa že trpi, trpi — O Bog, kdo je kriv, kdo je kriv?

Dar Vigrednic škofu koadjutorju dr. Rožmanu.

Priprava žene za življenjsko pot.

Predgovor.

Bil sem še majhen deček, ko sem nekoč mimogrede iz pogovora dveh ženâ ujel tele besede: »Res, slabi časi se nam obetajo, antikristova mati je že rojena!«

Ker sem že prej slišal in si nekaj bežnega o antikristu zapomnil, nisem več mogel teh besedi izgubiti iz misli. Nekaj pa ni bilo za moj razum: kdo more vedeti, katera žena bo antikristova mati. To določiti v naprej, je bila zame uganka.

Nekaj pa sem zasledil v tem razmišljanju: od matere v marsičem zavisi življenjski potek njenega otroka. Ne v vsem, gotovo ne, — prevelika bi bila odgovornost materina, — toda v marsičem.

»Jabolko ne pade daleč od drevesa«, toda tudi dobra jablana rodi slab sad in na slabem, bolnem drevesu se zlati izjemoma lepo, zdravo jabolko. Izjeme so povsod in narava včasih, rekel bi, pravilu v zasmeh naredi izjemo. Toda z izjemami previden človek ne sme računati, da ne doživi poloma. Če hočeš, da ti bo drevo rodilo dober sad, ga boš gojil, zanj skrbel.

Tako je tudi pri človeku.

Tako bodi tudi pri materi!

Toda, kakor drevesa ne moreš začeti gojiti šele, ko že nastavlja sad, marveč mnogo prej, v njegovi mladosti, tako tudi matere ne moreš pripraviti na njeno božansko poslanstvo šele takrat, ko je že prestopila sveti hram, marveč mnogo, mnogo prej: v njeni prvi mladosti.

Da, deklica! Tvoji mladosti, ki se v njej pripravlja tvoje materinstvo, da z njim poješ hvalo Gospodu, tebi in tvojim vzgojiteljem posvečam to svoje delo.

Naj bo tebi in tvojim vodilo v večno srečo!

1. Vzgoja deklice — življenjski problem.

Življenje je boj, neizprosni boj za obstanek in napredek. Vsak izmed nas je na ta ali oni način soudeležen, saj posega ta boj prav v vse panoge človeškega udejstvovanja. Ta boj tega dvigne, drugega zdrobi, kakor pač nanesejo prilike in kakor si človek zna sam pomagati.

Življenje druží vse stanovce, tako delavce, obrtnike, trgovce, kakor umetnike in znanstvenike, druží tako moške kakor ženske na skupno delo, ki oblikuje današnjo kulturo. Ta kultura je visoko, veličastna kot še nikdar prej. Slutimo pa v njej še višji polet, polet do najvišjih vrhuncev, a potem —?

Žal, prevažen je ta potem! S kulturnim poletom prihaja tudi propadanje, ki je plod napačne civilizacije, napačnega razumevanja in uporabljanja kulturnih dobrin. Zlasti zdravstvena in moralna propast grozi mnogim narodom. Žalostno je, da je tudi že naš mali narod stopil na kriva pota. Pa ne mislite, da je visoka kultura kriva temu in da jo moramo zavreči! Nikakor! Kultura s svojimi najdbami in iznajdbami je sad udejstvovanja onih duševnih sil, ki jih je človeku podaril Stvarnik, da si z njimi olajša in olepša svoje življenje. Nikakor ni ta kultura zakrivila, da se napolnjujejo bolnice in norišnice in drugi zavodi, ki nudijo pomoč najnesrečnejšim sinovom človeškega rodu. Kdo bi mogel trditi, da je radio, ta velika iznajdba naše dobe, vzrok, da kdo žrtvuje svoje noči poslušanju programa. Ne kulturne najdbe, marveč napačno uporabljanje istih, pogrešeni življenjski način, prenaporno in neprestano izrabljanje telesnih

in duševnih sil, dalje v strastnem izživljanju, v napačni prehrani, v nesmiselnem pretiravanju telesnosti, rekel bi, v grozovitem in neusmiljenem razsipavanju lastnih življenjskih sil tiči gotov vzrok gotove propasti.

Gotova propast grozi postati dejstvo. Tega dejstva pa ne morejo odpravljati in odpraviti kake izjemne postave. Pogubnega veseljačenja in ugonabljanja življenjskih sil ne morejo zaustaviti veselične takse, saj je sla v nas, zlasti še v mladini, že premočno usidrana, skoro ni več volje za resno življenje.

Toda naše ljudstvo ima in mora še imeti moč, da pride do spoznanja. Nujna življenjska potreba je, da se dvigne iz te pogubne samoomame in se reši lastnega propada. Vzbuditi se mora zopet zavest resnega življenja. Ta zavest mora pronikniti v mozeg in kri vsakega posameznika, da ga bo silila in gnala na delo za obstoj vsega dobrega, v boj proti vsemu, kar škoduje narodu in njegovim tvornim življenjskim silam.

Dokler pa ljudstvo ne spozna, kakšno je njegovo življenje in kakšno bi moralo biti, dokler se ne zave svojega propadanja, dokler se samo po lastnih silah ne dvigne iz blata, išoč svetlih idealov in najvišjih vzorov, ne bo ljudstvu nastopila nova, srečnejša, krščanstvu odgovarjajoča doba!

Dosegljivo pa je to le z vzgojo, zlasti vzgojo našega ženstva. Današnja žena je bila vzgojevana le zelo površno in pomanjkljivo, kakor da ne bi baš ona bila steber človeškega rodu! In vendar, ona: možu žena, družica, vodnica, — deci pa mati, vzgojiteljica, stvariteljica srečnejšega in močnejšega naroda.

Kdo bi smel zanemarjati njo, kdo njeno vzgojo!

O tem bi moral razmišljati vsak vzgojitelj, to vprašanje morajo razglabljalci vzgojne organizacije. Kako se vzgaja naša ženska deca? Kako je poskrbljeno za vzgojo naših deklet? Pa je vendar največja nesreča in izvor nesčetih drugih nesreč, da stopajo naša dekleta tako zelo nepripravljena v zakon. Kaj ve mlada nevesta o težavah in nalogah zakonskega stanu? Kako si vse lepo misli in riše, potem pa pride razočaranje. In obnemore ter onesrečuje sebe, moža in otroke, ona, idealna in požrtvovalna deklica, a nesrečna žena, nesrečna ne zaradi težavnih življenjskih prilik, nesrečna le vsled — nepripravljenosti.

Koliko je deklet, ki vstopajo v zakon z zavestjo, da je njih pravi poklic, njihova sreča v materinstvu, ne pa v veseljah in vsakodnevnih modi! Koliko je deklet, ki so bile pravočasno in na pravi način poučene o skrivnosti življenja in materinstva, o čistosti zakonskega življenja, o njega nevarnih zablodah! Koliko jih je, ki jih žeja po pravem pouku, po smernicah za prihodnje življenje! Koliko jih je, ki bi radi zvedele kaj več ko tisto običajno frazo »da je življenje težko«. Koliko jih je, ki pa nimajo nikogar, da bi jim rešil to vprašanje. Pride spoznanje, odpro se oči, toda — žal — prepozno, ko je sreča že uničena, pokopana!

Pa tudi one, ki ostanejo v svetu same v svojem pridobitnem poklicu, morajo biti poučene o življenju, o njegovih pogubnostih in izrodkih. Kolikemu zlu se umaknejo, če to vedo! Dvoumnost, skrivajoča se pod plaščem ljubeznivosti in družabnosti, jim potem ne more škodovati.

To premišljevali, o tem čitati in govoriti moraš ti, žena! Gre zlasti za tvojo osebo in za tvojo pravico, pa tudi za tvoje sveto poslanstvo. Iskati in najti moraš novih poti, da zlasti po ženski mladini vzgojiš nov rod, rod, ki bo sposoben živeti življenje človeka vredno in dostojno. Zlasti je največ odvisno od tega, kako je vzgojena ženska mladina. Kakršna je žena, tak bo prihodnji rod; to pa je naš življenjski problem. (Dalje.)

Srečanje s hudičem.

Prosto po Pierre l'Erémite-Holzer — Gruden.

Sinoči, ko sem šel k seji društva za katoliški tisk, sem srečal hudiča. Oblečen je bil elegantno: hlačnice so bile zlikane in izza čevljev so se videle svilene nogavice. Nagnil je k meni svoj gladkoobriti obraz in se mi posmehnil: »K seji tiskovnega odseka greste? Na smeh mi gre. Le mučite se, ubogi katoličani, jaz vas bom vendarle zadavil! Poglejte mojo pest: trda je in neusmiljena. S to roko sem zavezal katoličanom oči in več kakor 60 let že trdno drži ta obveza.«

S paličko je pokazal mimoidočega. »Poglejte tega gospoda! Tudi njemu sem zavezal oči, dasi on ne ve tega. Je katoličan, pa bere samo moje časopise, v katerem mu skrivaj dan za dnevno zasmehujem Cerkev in krščanstvo. Vsak četrtek si kupi še šaljiv list s pikantnimi — vi bi dejali umazaniami — anekdotami in z umetniškimi — po vaše kajpak nenravnimi slikami. Hlastno ogleduje slike, požira moje dovtype in slednjič vrže časopis v koš za smeti. Odtod pa roma po vsej hiši: prav vsi, tudi kuharica, ga prebero. — Dobro sem mu zavezal oči, mar ne?«

Nekaj korakov dalje sva srečala gospodično. »Ali vidite ondi tisto dekle? Tudi ona je katoličanka, celo v cerkev hodi. Pa je vendar zvesta naročnica mojega lista, ki ga vsak dan kupuje v tejle trafiki. Roman, ki ga priobčujem in pa intimne zgodbe iz družinskega življenja so pač zelo interesantne. List pa tudi ne stane več kakor en dinar. En dinar, to ni veliko, to je kakor kapljica, mislite vi. Res je kapljica, ampak množica tvori silo. Z dinarjem te katoličanke in s tisoči dinarjev drugih vaših ljudi zidam tiskarnice, krijem stroške za papir in tisk in plačujem časnikarje, ki mi morajo služiti tukaj in po vsem svetu. — Kako radi nosijo katoličani mojo obvezo!«

Prišla sva mimo prodajalca časopisov, kateri je imel bogato izbiro in kjer na stotine mimoidočih vsak dan kupuje časopise. Listi so bili nakopičeni, tako da sem lahko bral naslove. Hudiču so se svetile oči: »Tukaj preštejte vaše časopise, preštejte jih vendar!«

Molče sem štel: eden, dva, trije ... Samo eden izmed njih izhaja v nekoliko večji nakladi. Težka misel mi je legla na dušo.

»Sedaj pa poštejte moje časopise!« Hitro je kazal s palico od časopisa do časopisa. Vsi so bili veliki listi z visoko nakladno številko. »Ta list mi služi z uvodnim člankom, oni s pikantnim podlistkom; v tem časopisu najdete moje oglase, že veste katere. V onih listih vidite moje slike; vi bi najbrž zardeli, bralci pa se le pritajeno smehljajo. In ondi izhajajo škandalozne zgodbe, katere tako ljubim, in zahrbtni napadi na duhovnike in redovnice. Slednji so zlagani, porečete vi, vem to, a nič ne de, učinkujejo pa le. In tukaj zanimive novice iz kina in zabavne dogodbe iz gledališkega sveta.«

Slednjič je le nehal in povesil palico. »Poglejte, toliko listov dela zame, prvi tuži, drugi drugače. In katoličani berejo in plačujejo moje časopise. Kaj pravite, ali ni trdna moja obveza?«

Nasproti nama je prihajal duhovnik. »Poglejte ga; preteklo nedeljo je pridigoval proti meni. Veliko si je prizadejal, posebno konec je bil ganljiv. Govoril je, kako naj izganjamo mutastega hudiča. Jaz namreč delujem tudi tiho in neopaženo. Toda dobri mož me ne bo izgnal. Štel sem: vseh skupaj je bilo pri pridigi 197 oseb ... Pri meni pa, — pogledjte tjakaj! ...« V strnjenih vrstah — pravkar so zaprli delavnice in urade — so vreli ljudje mimo prodajalca časopisov. Uradniki in delavci, elegantni in preprosti ljudje,

mnogi, mnogi so kupovali časopise, pa malokateri je kupil našega. »Vidite, to je drugačna pridiga, drugačno občinstvo, ali ne? Kdaj ima duhovnik toliko ljudi pred seboj? In jaz pridigujem vsak dan, zjutraj, opoldne in zvečer, v vsaki številki, v vsakem stavku. Ta siromak pa pridiguje vsako nedeljo enkrat svojim sto ovčicam. Haha, tudi njemu sem zavezal oči, tudi on ne ve, kje prebiva mutasti hudič. On ne vidi razločka med mojo in svojo pridigo, ki je kakor med strojno puško, katera izstrelí v minuti sto strelóv in med lokom, kateri od časa do časa izproži puščico. On ne ve, kdo mu krade duše. Naj pridiguje, zmaga je le moja!«

Ob tem dolgem, sramotilnem govoru se je razvnel. Šepetaje se je potem nagnil k meni: »Priznam, enkrat sem se začel bati katoličanov. Ko sem otrokom odvzel šolsko molitev in sem jih učil nesramnih pesmi, ko sem jih odtujeval od zakramentov in zasmehoval njihovo vero; tedaj sem že menil, da sem si upal preveč, da bodo katoličani strgali raz oči mojo obvezo. Pa sem jo le še dva- do trikrat močnejše zadrnil. Vsak mesec sem izdal nov list, kateri je moral hvaliti katoličanom novi napredek toliko časa, da so pač verovali. Moja moč se je še okrepila; o, ta lepa obveza! ... Poglejte mene! Jaz pa ne nosim obveze, jaz gledam jasno v svet in kako jasno! Posebno en posel, ki ga pa katoličani ne razumejo, jaz dobro razumem. Ponosen sem na svoj tisk, zanj storim vse. Vsi moji pristaši, prostovoljni in prisiljeni, morajo žrtvovati za moj tisk. O moj tisk, kako ga ljubim in hvalim! Saj me vendar vodi od uspeha do uspeha. Moja načela razširja po vseh srezih, bero jih na vseh postajah, v vsakem brzovlaku. Z vsako ladjo plava moj tisk in v letalih plava po zraku. Širi se od mesta do mesta, od vasi do vasi, od hiše do hiše. Tej sili katoličani niste kos. O moja ljuba obveza!«

Prišla sva do hiše, kjer naj bi se vršila seja. Šel je z menoj po stopnicah in ko sem odprl vrata, je hitro pogledal v dvorano: »Tale peščica ljudi, — komaj šestnajst, — in me hoče premagati?« Zaničljivo se je zasmel.

Obrnil sem se in mu trdno pogledal v obraz in, preden sem pred njim zaprl vrata, sem mu dejal: »Dvorana, v kateri je Kristus obhajal zadnjo večerjo, je bila še manjša; in vendar sta te premagala duh in sila, ki sta izšla od ondod. Verujem, da te bo tudi v tisku premagal Kristusov duh. Četudi mi pademo kot žrtve. Končno se bodo pa katoličanom le odprle oči in zvesto in požrtvovalno bodo cenili svoj katoliški tisk. Iz rok in iz hiš bodo vrgli tvoje časopise. Tedaj bo tudi konec tvoje moči. To verujem.«

Dr. Francè Debevec:

Kako si čuvamo zdravje.

Zlato zdravje pravimo. Mnogi pa bi ga nazvali še vse lepše, če bi se jim povrnilo po težki, dolgotrajni bolezni. Da, na svetu zlepa ne najdemo česa tako dragocenega, kakor je ravno ljubo zdravje. In ravno zato, ker navadno ne znamo ceniti tedaj, ko smo zdravi, velike vrednosti in ugodnosti lastnega povoljnega zdravstvenega stanja, bo dobro in primerno, da pišemo o teh stvareh v »Vigredi«; zlasti je potrebno, da poljudno in zanimivo razlagamo bistvene osnove in pogoje »zlatega« zdravja.

Najprej povejmo, koliko časa more razvit človek, ki ni obiskovan od hudih bolezni in težkih nesreč, sploh živeti. Saj dobro vemo, da se sčasoma obrabi vsak stroj, pa naj ga mažemo še tako skrbno. Tam med 70. in 80. letom bo treba iskati gornjo mejo življenjske uporabnosti človeškega stroja-telesa. Poznamo pa seveda

izjeme, ko posamezniki doživé še večjo obilico lét, da, celo stoletje. Ko bi pri nas vsi ljudje enako dolgo živeli, bi na vsakega izmed nas odpadlo približno 45 let življenja, nato pa bi se poslovili ozir. morali posloviti od tega lepega in grdega sveta.

Kaj torej skrajšuje naše življenje za celih 30 let? Bolezni, nesreče, namerne poškodbe. O namernih pošodbah (ubojih, umorih, samoumorih itd.) razpravlja pravnik, sodi sodnik. Nesreče nikoli ne počivajo; nastajajo mnogokrat slučajno, a dostikrat po nepremišljenosti.

Prava higiena ali zdravjeslovje govori na eni strani o vzrokih in povodih ter okoliščinah, ki vodijo do bolezni, na drugi strani obravnava načine, kako povzročitelje bolezni uničujemo, kako se jim izognemo; nadalje svoje telo utrjujemo, da obolenju prehitro ne podleže.

Kaj bolezni povzroča? Največkrat jim tiči vzrok v živih bolezenskih kaleh, ki zaidejo v telo od zunaj; nadalje jih izzivljajo razni fizikalno-kemijski vplivi: vročina, mráz, svetlobni žarki, elektrika, strupi itd.; končno so lahko vir bolezni razne motnje v ustroju telesa samega.

Žive bolezenske kali so ali rastlinice ali male živalice. Govorimo večkrat o mikrobih (= grška beseda mikrós = majhen, bíos = življenje) ter označujemo s to besedo prav male, očem brez drobnogleda nevidne bolezenske klice, bodisi iz rastlinskega, bodisi iz živalskega sveta.

Naštejmo nekatere rastlinske povzročiteljske bolezni! To so zlasti razne glivice, v prvi vrsti tako zvane bakterije. So enocelične, prostemu očesu nevidne rastlinice, ki se brž množe z delitvijo. Katere bakterije so posebno hude in nevarne? Koki in bacili. Koki so okroglasti ali oglati kepasti, bacili pa so paličasti, podolgovati in tenki. Primer: Streptokoki povzročajo n. pr. šen na koži; jetični bacil je izvor jetike, ki pokosi samo v Sloveniji 3000 ljudi letno. Kali iz živalskega sveta so predvsem male praživalice, protozoi (= grška beseda, prótos = prvi, pra-, zóon = živo bitje), potem pa še neke malo višje živalske vrste, kakor razni črvi (= gliste, trakulja) ter členonožci (n. pr. mrčes: uš, bolha, klop itd.) S tem smo podali kratek pregled bolezenskih klic.

Higiena je znanost, ki proučava te bolezenski kali, poučuje, kako se jih obvarujemo, kako jih uničujemo, da ne pridejo v stike z ljudmi. Toda kužni in drugi mikrobi so le eden, seveda obsežen vir za razvoj bolezni. Naloga higiene ali zdravjeslovja je, da proučuje tudi vse ostale možnosti in prilike za obolenje. Potrebno bo zato, da se obsežna snov zdravjeslovja (= kako ostanemo zdravi?) lepo porazdeli v pregledna poglavja. Takšnih večjih poglavij je prav za prav t r o j e.

Obča higiena razlaga splošne, osnovne življenjsko-zdravstvene pogoje: kakšna bodi zemlja, krajevna lega, zrak, voda, stanovanje itd.

Osebna higiena nam pove in naroča, kako naj negujemo svoje telo, da bo močno in odporno, nadalje, kako ga negujemo in čuvamo pred nalezljivimi boleznimi, pred okuženjem z njihovimi vzročniki.

Socialno zdravjeslovje proučava zdravstvene nedostatke in pregreške, ki jih poraja bolj ali manj skupno življenje (=družabno, socialno življenje): v šoli, delavnicah, v društvenih dvorinah, zabaviščih itd. Tri težke bolezni naravnost nazivamo socialne: jetiko, alkoholizem, spolne bolezni. V širši okvir socialne ali družabne higiene bi smeli razporediti mnoge druge higienске panoge: obrtno, šolsko i. dr. »higiene«. Vse te obravnavajo zdravju škodljive in koristne okoliščine, vsaka na svojem področju.

S tem zaključujemo uvod v naša bodoča razpravljanja. Za razumevanje naslednjih člankov bo dobro, da si te bolj suhoparne »higienske« resnice dobro zapomnimo. Navodilo: Divide et impera!, deli in vladaj! velja tudi pri razlagi in umevanju te tvarine. Potem bomo res v življenju prav ravnali ter si na ta način prihranili nekatero bridko uro bolezni.

(Nadaljevanje sledi.)

Kadar dom kliče . . .

Povest iz naših dni.

Mladi dan je vstajal izza hribov in jutranja zora je dahnila na očance Kamniških planin svoj rožnat sij. Po dolini so še ležale temne sence in vendar se je škrlanček že pogнал kvišku s svojo žvrgolečo jutranjo pesemco. In mladi dan je stopal nižje in nižje v dolino, troseč biserne dijamante na travnike ob cesti, na mlado, sočno zeleno bukovje in nizko smrečje.

Po prostranem Ljubljanskem polju teče Dunajska cesta v jutranji tišini. Trdo in blesteče riše svojo belino v travnike in polja. Zdi se, da čuti trdoto svoje beline in zato hiti v ravni črti proti Ježici. V solnčnem jutru se ti zdi, da teče čista reka pred teboj, saj droban gramoz, zvožen od tisoč vozil, zavalovi od časa do časa v solnčnem svitu.

Od Sv. Krištofa sem spó tri postave. Pravkar so prekoračile mestno mejo in kakor na povelje jim plane iz mladih grl vrisk mladosti. Študentje so, ki se vračajo ob koncu šolskega leta domov. Nehote so obstali, da sprejmo vase čudovito krasno sliko pred seboj: na skrajni levici teman smrekov in z mladim bukovjem pretkan Šišenski vrh, ravnina čez Dravlje in Št. Vid in tam Šmarna gora ter čez Rašico: Kočna, Grintovec, Skuta in Rinka, Brana s Kamniškim sedlom ter Ojstrica. Pod njimi pa hribi in griči, z vasmi in cerkvicami, vse ožarjeno z rožnatim sijem jutranje zore. Kot v nekak prerezu hiti Dunajska cesta s svojimi vasmi. Gorovje ob desni z Limbarsko goro in z nižjimi hribi in hribci tja do senčnega Golovca pa so deležni le skrajnega solnčnega soja, ker je ves veljal najvišjem vršacem, tem pa le nekako mimogrede.

Pa kaj, da hodijo dijaki peš? Saj jih kamniški vlak za majhen denar potegne tja do Domžal ali Jarš, kakor bi se pač hoteli peljati. Vsem trem je potem pot do Brda še dovolj dolga.

Kolikorkrat so prihajali na počitnice, prav tolikokrat jih je dom zavil vedno iznova v svoj čar. Korunov Nande, poetično navdahnjen, ga je že iz daljave pristrčno pozdravljal. Najglasnejši je bil in njegov vrisk se je razlegal daleč po prostranem Ljubljanskem polju. Ne menč se za to, da so jih srečavale že prve mlekarice, so v vsej dijaški razposajenosti dajali duška svojemu veselju nad prostostjo, popolno prostostjo, ki jo bodo uživali polna dva meseca. To, da so se hoteli spotoma naveseliti svoje prostosti, je bil pač vzrok, da so jo peš mahnili iz Ljubljane in se niso strašili 21 km dolge poti; prav zato so tudi izkali zgodnje jutranje ure, da jih nihče ne moti v sto in sto hudomušnostih, ki so jih sklenili v zadnjem šolskem tednu, ko so bili že več doma kot pa v šoli.

»Fantje, nikjer ni tako lepo, kakor doma,« je zaklical Nande. »Le široko odprta oči! Ali je sploh še kje na svetu tako lepo? Vse cvete in dehti in nad vsem se razprostira sinjina neba. In ta tišina, v kateri se razvija naše kmetško življenje! Ne, ne, za to ne menjam z našo prestolnico, od katere nam je toliko pripovedoval naš profesor zemljepisja. Kaj pravita? Govorita vendar!«

»No, no,« ga je zavrnil Klemenov Jaka nekoliko zaničljivo. »Le ohladi nekoliko svoje navdušenje, pa se spomni na dolge zime in naša vaška pota in kako smo hodili v šolo! Komaj smo ruvali noge iz blata in snega. Ali kadar je ledeni krivec bril doli od planin, ali iglasta burja sem od Vranje peči? Ali so bile to tudi sladkosti? Ne, prav zares: boljša je vsaka zakotna mestna gostilna! Kaj pa praviš ti, Lojze?«

Lojze Mejač, tihi Lojze, ni odgovoril. Čutil je le eno: domov gre, domov. Celo dolgo leto se v mestu ni mogel znebiti domotožja. Visoko in tesno mestno zidovje ga je hotelo zadušiti. Njegov pogled so omejevale sive stene in dolge vrste hiš, druga poleg druge. Saj je bil vaje širne planjave in prostosti v neomejeni božji naravi...

Ko je bil še za pastirja pri Klemenu in je pasel v Rebri za vasjo, tedaj se mu je zdelo, da je pašnik njegovo kraljestvo, on sam pa kralj v njem.

Kakor pastirček David se je zdel; ali kakor Jakobovi sinovi, ki so tudi pasli; ali kakor Abraham, ki se je pohlevno umaknil prepirljivemu Lotu, da je le-ta pasel na najboljši paši.

Vse biblične osebnosti so zaživele v njegovi duši; sam jih je izoblikoval po svoje, sedeč visoko gori v bregu. Deset- in desetkrat je prečital vse zgodbe; neutrudno se je sklanjal nad staro knjigo, ko ga je nekoč župnik, gospod Janez, iznenadil, skoraj prestrašil. Nenadoma ga je nagovoril, da mu skoraj ni mogel odgovoriti; potem pa je dolgo govoril z njim. In nato je gospod Janez sklenil, da pošlje nadarjenega dečka v šolo.

Lojze je bil takrat presrečen!

On, sin ubogega bajtarja, se bo smel učiti! Prav tako se učiti, kakor Jaka, sin njegovega gospodarja Klemena. In prav tako, kakor učitelj Lojze!

Četudi je bil tedaj srečen, presrečen, vendar mu je bilo slovo od doma nepopisno težko. Saj je vzrastel z vsemi vlakni svojega srca v domača tla. In še danes ni zanj višjega ideala, kakor nekoč kot duhovnik delati na domačih tleh.

»No, Lojze, kaj ti je čar domačije jezik zavezal?« se je smejal Jaka in je stresel zamišljenega Lojzeta za rame. »Ali se naslajaš v skorajšnjem svidenju? Seveda, takega »vzornega mladeniča«, kakor te profesor Majdič imenuje, bodo doma gotovo z zastavami in godbo sprejeli!«

V zadregi se je branil Lojze: »Oh, neumnost, Jaka! A veselim se, kot kralj, to je pa res!«

»Jaz tudi,« se je zdajci oglasil Korunov Nande. »Prav tako se počutim, kakor žrebe, če mu odvzameš uzdo.«

Jaka je nekaj godrnjal. Glasno pa je rekel: »Seveda, vidva! A jaz?! Kar vroče mi postaja, če pomislim. Oče, mislim, se že pripravlja doma na prav uspešno pridigo. In niti reči ne morem: Pri enem ušesu notri, pri drugem ven. Za dva meseca naj se kar pripravim. In vsak dan bo to v skledi! Sam vrag vedi, kje je oče zvedel, da sem se pri Solarju zadolžil? Že zadnje pismo je bilo polno očitanja, kaj šele bo?«

»Saj si sam pravil, da je bil jud že parkrat pri tvoji gospodinji in se je zanimal za tvoje domače razmere. Ali meniš, da ni očetu sporočila?« je pripomnil Nande.

»Mogoče. No pa, naj bo kakor hoče. Naš dom kaj takega že lahko prenese,« se je lahkoživo smejal Jaka. »Saj smo samo enkrat mladi! Vse je treba poskusiti v življenju!«

»Veš kaj, Jaka,« ga je zavrnil Lojze, »malo manj uživati in malo več študirati bi pa res ne škodovalo. Nisem tvoj varuh, a toliko rečem, da si šolo to leto prav grdo zanemarjal. In pa tvoje zveze...«

»Bah, kaj! Prihrani svojo modrost zase!« se je Jaka, užaljen, oglasil in trda poteza prevzetnosti se mu je pokazala na licu. »Nas eden ne more vsakega krajcarja desetkrat v roki obrniti, kakor kak berač.«

Neprijetna tišina je nastala. Mejačev Lojze, ubogi študent, ki je živel od župnikove dobrote, je močno zardel. Toda dobrodušni Korunov Nande je hitro zabilisal neprijetni vtis, rekoč: »Lojze ima prav, Jaka. Saj si v letošnjem

šolskem lefu res marsikatero polomil. Pa čemu se prepiramo? Zapijmo rajši katero!» In že je začel znano študentovsko in onadva sta v strumnem koraku pomagala:

»Če študent na rajžo gre...«

»Prav za prav ta pesem zate ni, Jaka,« se je oglasil Nande. »Tebi se še vse bolje godi!«

V odgovor je Jaka pričel ono znano:

»Sinoči je pela...«

In tako se je vrstila pesem za pesmijo v mlado jutro, ko jim je čuvaj domžalske postaje zaprl cesto, ker je izza Goričice prisopihal kamniški vlak. Poleg običajnih zabavljic, ki jih je le-ta od vsakega deležen, so naši trije študentje ugotovili, da imajo že večji del pota za sabo in da bodo do kosila prav doma.

In ubrali so spet pot pod noge: mimo sv. Janeza na bistrškem mostu, kjer so se tudi to pot kot vedno zibale vegaste mostnice, ob desni pa so pustili za sabo sv. Martina v Dobu, kjer jih je dohitel poštni voz iz Lukovice.

Tam konci Prevoj, pod Krtinskim hribom so se ustavili: Jaku je bilo najbližje naravnost po cesti, a Lojze in Nande sta se odločila za bližnjico čez Zaboršt in Mokè ter skoz za potokom. Ker se Jaku kar nič ni mudilo domov, češ, pridiga pride še dovolj zgodaj, jo je mahnil z onima dvema.

Lepa je ta pot, med samimi njivami in čez zaborške vrtove, mimo Škarjevega uljnjaka, kjer se odpre na levo dolina, katere ne bi nihče slutil. Z nasprotni strani pa gleda v obe dolini brdska farna cerkev.

Naši trije znanci so se spustili na stezo čez Mokè k Vrševniku. Ob njegovi strugi, zdaj na desnem, zdaj na levem bregu, so krenili proti Rafolčam, kjer sta imela dom in svojce Lojze in Nande.

Kmalu se je pokazala rdeča streha Šmonove gostilne. Pri kapelici svete Katarine, rafolške patrone, so prišli naši dijaki z bližnjice na cesto.

Menda pod vtisom bližine doma ni nihče več govoril. Zdaj se je oglasil Jaka: »Predlagam, da si pri Šmonu splaknemo prah iz grla!«

»Hm, jaz grem najrajši naravnost domov,« se je opravičil Lojze.

»Tudi meni se posebno ne ljubi,« je pritrdil Nande. »Oče in mati me čakata in mati je bila bolna.«

»No, seveda, potem ne, če me večina preglasuje. To sta filistra! Stavim, da bo Lojze še danes k župniku tek!« se je rogal Jaka.

»Toda, Jaka! Gospod župnik je vendar moj dobrotnik; saj to je dolžnost hvaležnosti,« ga je zavrnil Lojze.

Tam ne levi je Šmonova hiša. Gosta gabrova uta s kamenito mizo stoji pred njo. Pravkar je stopila Šmonovka na hišni prag, da pogleda, kdo prihaja. — Nasmehnila se je: bo nekaj, bo. Z Mejačevim Lojzetom ni nič; nima denarja, bajtarjev sin. Učiteljev se že včasih zmoti, pa ga imajo pri kratkem. O, seveda: Klemenov Jaka, ta pa, ta! Če v mestu toliko porabi! Praviijo, da bo šel za doktorja študirat. Hm, kakor že!

Študentje so zdaleč pozdravili krčmarico, Jaka pa je zaklical: »Jutri!« nakar se je umaknila s praga.

Študentje so se pred znamenjem razšli: Lojze in Nande na levo v vas, Jaka pa na desno, čez Skrhanijo v breg.

Ko je bil na vrhu, je zagledal svoj rodni dom.

Široki in krepki, kakor za stoletja zgrajeni so stali hiša in gospodarska poslopja, zasenčeni od košatih lip. Sočno-zeleni so segali travniki prav do vrta in v ozadju se je dvigal gozd kot čuvar Klemenovega doma.

Skoraj dvesto let že gospodarijo Klemenovi na hiši in posestvu. Nič manj ponosni niso na svoj dom, kot cesar na svojo državo. V trdem, neutrudnem delu so, rod za rod, v pravem kmetskem zanosu obdelovali posest. Kos za kosom so prekopali izsekanega gozdišča, mnogo truda in znoja so zakopali v novišče, dokler jim ni bil ta trud bogato poplačan z rodovitnostjo in bogatimi pridelki. Sedanji gospodar uživa sadove prejšnjih rodov.

Iz zemlje, iz rodne grude je rastlo Klemenovo blagostanje, moč in ponos, zemlja jih je tudi priklenila nase. Vanjo so vrastli, kakor drevo, na nji so gospodarili, za sinom sin, vztrajno in pošteno, vzorno in razumno.

Svoje žene so si Klemen v vselej izbirali na najboljših domovih v okolici. Le enkrat se je eden pregrešil proti tej stari navadi in je pripeljal nevesto iz mesta; Jakov stari oče je bil to.

Na svatbi v sorodstvu se je seznanil z lepo, živahno, a povsem siromašno Berto, edinko nekdanj bogatega, a po spekulacijah povsem obubožanega tovarnarja Kanca, ki se je obračunu s svojimi upniki izognil s tem, da si je pognal kroglo v glavo.

Lepa Berta je kmalu opazila, da je napravila trajen vtis na Klemena in je brž preračunala, da je zanjo pač boljše gospodinjiti na bogati Klemenovini, kakor pa živeti v odvisnosti sitnih starih gospá — v službi. Ni je stalo posebnega truda, da je dosegla, kar je želela. Mladi gospodar je kljub nedvoumnim nasvetom sorodstva kmalu pripeljal lepo, mlado ženo na dom.

Zakon ni bil srečen; dvoje povsem različnih svetov si je ostalo tujih. Nihče tudi ni poskušal premostiti prepada, ki ju je ločil. Morebiti je bila prava sreča to za oba dela, da je mlada žena po dveletnem zakonu že umrla.

Klemen se ni več poročil. Starejša sorodnica, Lena, je prišla h hiši in je vzgajala sina - edinca, z vso skrbjo odvrčajoč od njega »mestnega duha«, ki bi se ga bil morebiti od matere navzel.

Pa tega niti ni bilo treba. Peregrin se je izkazal za pristnega Klemena: protiven vsakemu mestnemu vplivu. Po svoji materi ni ničesar podedoval. Ko je vojake doslužil, je po stari navadi Klemenov zasnubil trdno kmetsko hčer.

V njenih trdnih rokah je gospodinjstvo vidno uspevalo. In kmalu sta se igrala na vrtu pred hišo dva krepka fantiča, ki sta jima sledili še dve deklici.

Štefan, bodoči gospodar je bil ves oče; jasnih oči, krepkih mišic, premišljen in redkobeseden.

Jaka, mlajši sin, je bil slok in gibčen, temnih oči in nežnih potez. Kri stare matere se je pri njem uveljavljala. —

O, seveda. Vsaj v eni žilici mora imeti tujo, lahko kri, — kako bi se dalo drugače razlagati, da je kot dijak tako lahkomišeln?

Stara Lena ga je vedno po strani gledala; ni ji šlo v glavo, da kmetski sin prezira kmetsko delo in da ga njegovi prijatelji v mestu nazivljejo »veleposestnikov sin«. — — —

Ko je Jaka zdaj gledal pred sabo rodni dom, ves v žarkem poletnem solncu, mu je postalo toplo pri srcu.

Bog ve, da je ponosno čuvstvo, ki te obdaja, ko veš, da spadaš tudi ti na ta lepi dom, da je tvoj dom!

V tem ponosu je stopil Jaka na domače dvorišče.

Hišni čuvaj Pazi je z veseljem laježem planil proti njemu. Čez dvorišče je šlo proti hlevu z žehitarjem v roki stasito dekle: Jakova sestra Marijanica.

»Dober dan, Marijanica!« ji je zaklical.

Hitro je postavila žehitar na tla in stopila par korakov proti bratu in mu podala roko: »Dober dan, Jaka! Kako se imaš? Nič posebno dobro ne izgledaš. Ali je to od težavnega učenja?« Tiho očitiranje se je slišalo iz zadnjih besed.

Vznejevoljen ji je podal roko: »No, le nikar takoj ne začenjaj! Kje je oče?«
»Se na polju. In Štefan tudi. Le notri pojdi! Mama so v kuhinji. Moram še teleta spustiti.«

Student je stopil v vežo.

V prostorni kuhinji je stala gospodinja in kuhala kosilo. Srednje velika, še dobro ohranjena žena, z odkritimi, dobrodušnimi potezami na licu.

Ješprenj v velikem loncu je trajno vrel; mati je mešala prežganje za zelje. Vsa kuhinja je bila polna rezkega vzduha.

»Dober dan, mama!« je zaklical Jaka v kuhinjo in pri tem butnil vrata na stežaj. »Saperlot, kakšen dim in duh!«

»Bog daj, fant!«

Zalila je prežganje in ga odstavila, stopila korak naprej in z obema rokama prišla Jaka za desnico in ga obrnila k dnevni luči ter mu pogledala naravnost v obraz, prav po načinu naših kmetjskih mater, ki nimajo mnogo besed na jeziku.

Kljub temu pa je gledalo iz njene preproste besede veliko veselje, da je sin zopet doma. Saj je bil njen ljubljeneč, četudi mu tega ni nikoli povedala, kljub temu, ali morebiti prav zato, ker je bil ves drugačen kot ona.

Morebiti tudi zato, ker ji je delal skrbi in ga je morala pred očetom in bratom večkrat vzeti v zaščito.

Tudi zdaj jo je zaskrbelo: »Jaka, oče je zelo hud náte. Ne morem mu zameriti. Saj res zabiješ toliko denarja! Ali nič ne pomisliš? Ali ne moreš biti pameten kot Lojze in Nande? Kaj bo s tabo?«

Pa se ji je veselo in brezskrbno zasmel: »Mama, saj vi tega ne razumete! Pred skušnjo se bom že pilil, kolikor bo treba. A zdaj ne morete zahtevati, da bi sin bogatega Klemenca vsak krajcar obračal. Moji prijatelji bi se mi smejali... Sem pač drugačen kakor Štefan in Marijanica, ki sta z vsem zadovoljna. Jaz pa hočem tudi od življenja kaj imeti! Saj bom potem kot zdravnik lahko v kakem kmetjskem gnezdu dolgčas pasel!«

Mati je zamišljeno vendar že napol pomirjena zmajala z glavo:

»Seveda, tega jaz res ne razumem. Pa lepo te prosim, vsaj v počitnicah ne uganjaj neumnosti! Da očeta še bolj ne razjeziš!«

To ji je, smeje, obljubil.

»Kako je Jerici?« je vprašal, da se izogne neprijetnemu razgovoru. Mati je skomignila z rameni.

Jaka in Jerica, najmlajša, ta dva sta jo skrbela.

»Vedno isto,« je rekla šepetaje, da bi se ne slišalo v hišo. »Ko bi svojo nesrečo vsaj nekoliko lažje nosila! Se ji pač ne more pomagati. Pa ni lahko ž njo shajati.« In je vzdihnila.

»No ja,« je popravil Jaka, »saj je pa tudi res velik udarec za tako mlado in veselo dekle!«

Mati je prikimala:

»Seveda je hudo! Ubogi otrok je res vsega obžalovanja vreden. Le pojdi hitro k nji! Saj se te že tako veseli. Zapeljala sem jo v hišo, ker v sopari v kuhinji vselej kašlja.«

Iz hiše je že klicala Jerica, ker je spoznala Jakov glas. Hitro je ta odprl vrata v hišo. Ob oknu je stal stol na kolesih, kjer je Jerica preživljala svoje enolično življenje. Védro z vodo je stalo poleg nje na tleh. V naročju pa je imela kodunje s krompirjem, ki ga je lupila.

Hroma je bila. V šestnajstem letu je padla na svislih; delna ohromelost hrbtenjače je bila posledica. Pač so starši vse poskusili, da bi ji pomagali. Na kliniki v Gradcu so zdravniki več mesecev poskušali z vsemi sredstvi, a zaman. Jerica je ostala hroma, privezana na posteljo in stol. (Dalje prih.)

Od srca do srca

Srečno in blagoslovljeno novo leto želim vsem mnogoterim, ki so se tekom let zbirale v našem kottičku k našim pomenkom. Moja iskrena želja velja vsem onim, ki so bile kdajkoli pri nas, a so se pozneje odtujile ter iskale družbe in razgovora drugod, kjer ni tako resno, tako suhoparno, tako strogo kot pri nas... Enaka želja pa je, resnična in iskrena, za vse, ki so ostale zveste našemu stremljenju in — same sebi. V nas je prav za prav mnogo več moči, kot se nam zdi in meni se zdi, da mora priti kaj težavnega nad nas, da se zavemo svoje moči. In tedaj se v nas nekako mehča; dobre smo in za vse dobro vnete. O, da bi bilo tega razpoloženja v letu, ki ga nastopamo, prav mnogo med nami! Potem nam ne bo težavno obdelovati njivice našega srca! Potem bomo tem lažje iskale onih vrednot, ki so neodvisne od zunanjih razmer, ampak jih spoznamo le, ako prisluhnemo naši notranjosti. Naše misli in hrepenenja bodo iskala pota k Bogu in tudi k vsem onim, ki nam jih je Bog dal. Vsak dan bomo izpolnile tako, kakor bi bil edini v našem življenju. Kamen na kamen bomo polagale k stavbi našega življenja. To, da vršimo nalogo, ki nam jo je Bog dal, to je bistveno v našem poklicu, bodisi v zakonu, ali v službi, ali v šoli, ali v tovarni, ali kjerkoli. Temu stremljenju bodo veljali tudi naši pomenki. Vsem bodo koristili, vam in meni, ker hočemo vse prav v tem letu prvi korak naprej na naši poti do cilja. Če si želimo druga drugi srečno pot, si podajmo tudi roko druga drugi v pomoč!

Odgovori na pisma.

(Pomenki z gospo Selmo.)

Marija. Zelo sem bila ginjena Tvojih lepih duhovnih darov, ki si mi jih poklonila. Bog Ti plačaj Tvojo dobroto s tem, da Ti v teh odločilnih dneh pošlje svojega razsvetljenja, da se za pravo odločiš. Bogastvo ni vse in niti ne desetina; glavno je tisto notranje soglasje za vse plemenito in sveto, za kar se navdušujeta, po čemer hrepenita dve srci, dve duši. Kajti le ta harmonija je trajna, ker temelji na večnih in vekotrajnih resnicah. Tudi ko premine opoj prve ljubezni, ta harmonija še ostane. Tudi, ko stopa pred človeka dolžnost, samo hladna dolžnost, tedaj to soglasje in ta enotnost v najvišjih rečeh to dolžnost osladi. Marsikaj bo prišlo, na kar niti ne misliš, a Tvoja velika in lepa misel o stvari, ki je nekako nadaljevanje božjega stvariteljskega dela, Ti bo pomagala in pa ona tiha vdanost v veliko in sveto božjo previdnost, ki jo očituje Tvoje pismo. — Vso Tvojo zadevo vsak dan izročam Mariji.

Ti pa mi moraš pisati, kako se boš odločila! Lep pozdrav!

Vajenka. Seveda ostane pismo najina tajnost. Lahko mi pišeš, kadar hočeš. In le brez ovinkov in nepotrebnih poklonov! Bog!

Skriti tulipan 22. Odgovor je že spredaj in mu nimam ničesar pridejati. Bojeca pa ne smeš biti, ampak se posvetuj z g. duhovnim voditeljem. Vse se bo prav obrnilo! Le na Boga in Marijo zaupaj! Tvoja božična in novoletna voščila prav iskreno vračam. Bog Te živi!

Stanislava. Tisto ne, da bi bila pozabila na Tebe; mislila sem pa, zakaj Te ni več k nam. Seveda, pa si med tem časom veliko poskusila, kar Ti bo še vse prav prišlo, če ne za drugo vsaj za to, da boš vedela, kako se s služkinjo ne sme ravnati. Navadno je po službah nekoliko krivde na obeh straneh, zato je pa potem kar velika težava. Ta neprijetna napetost se bo odpravila, ko bodo služkinje v Ljubljani dobile svoj dom, v katerem bo poselska šola in se bodo služkinje temeljito izobrazile za svoj poklic. Neka gospa, ki se mnogo briga za služkinje, je za 11. št. Vigredi napisala lep članek, v katerem obravnava program poselske šole v bodočem domu za služkinje. Upam, da se bodo tudi druge gospe še oglasile, potem bomo delale z združenimi močmi. Stan služkinje je poklic, ki prav pogosto traja vse življenje. Ker je pa za vsak poklic treba izobrazbe in učenja, je je gotovo treba tudi za ta poklic. In ko bodo služkinje prišle iz svoje strokovne šole, potem gospodinjam ne bo treba več tožiti. Zadovoljna bosta oba dela, kakor je to že bilo v tistih starih časih, ko so služkinje praznovale zlati jubilej v eni in isti službi. — Tebi stan služkinje ni življenjski poklic, ampak le prehodni, ker se nameravaš poročiti. Upam pa, da so Ti bile službe dobra šola za Tvoje bodoče gospodinjstvo. Morebiti je pa dobro, da ostaneš še v službi in si v tem času še kaj pridobiš. — Kmalu zopet piši, kakor obljubljaš! Pozdravljena!

Maruška. Se vidi, da zdaj nimaš več toliko dela, ker si mi kar dvoje pisem napisala. Prav zelo sem vesela, da nisi več tako žalostna in otožna, ampak da si svojega bolezen kar Bogu izročiš. Čisto prav, če je Njegova volja, da dosežeš cilj svojega hrepenenja, samostan, potem Ti bo dal tudi zdravje; če ne, boš vedela, da Te noče v samostanu imeti. Sestra K. je imela čisto prav! Koliko več dobrega lahko storiš, če gledaš z jasnim pogledom v svet, kakor pa, če si zaverovana kar sama vase in svojega bolezen in nič drugega ne vidiš kot sebe. In ko imaš doma toliko lepo družinsko življenje! Vsak dan Boga zahvali zanj! In pa v adventu si zopet romala vsako jutro tisto pot k fari! Lepo je

moralo biti; tiste kraje malo poznam. In na sv. večer! Prav lepo se Ti zahvalim za vse lepe spomine pri jaslicah. Tudi jaz sem mislila na vse in sem prav vse izročila Jezuščku. Tudi za božična in novoletna voščila se Ti zahvalim prav srčno. Bog Te usliši! Tudi jaz Ti želim, da se Ti izpolni Tvoja najtanjša želja in da si potem srečna!

Zaklad življenja. Najprej prav lepa hvala za spomin iz Z. in potem za dolgo pismo. Seveda sem je večkrat prečitala od začetka do konca. Hudo je res hudo! Kako pa Ti potem uspeva učenje? In kako je s Tvojim zdravjem? Bojim se, da pri teh štrapacih ne boš mogla z uspehom dokončati svojih študij. In bolezni, ki se bodo vedno bolj kupčile? Kaj pa bo, tako si še mlada! In ni vseeno, kakor je. Življenje je dar božji. Meni se zdi, da bo tu moral kdo vmes poseči. Ali sosedje vedo? Potem bi ne bilo težko doseči, da se preseliš. Ali bi se lahko nastanila pri bratu? Če bi vse to vedela, bi takoj posegla vmes. Za prihodnjič mi še to piši! Potem bom mogla tudi preudariti, če bi bilo prav, da odideš v samostan. In še vse drugo! Toraj, če sem Ti mamica, sestra, prijateljica, potem me brez skrbi tikaj! Nič Ti ni treba skrbeti, če sem gospa in vsi tisti naslovi, ki jih omenjaš! Dovolj je, da se razumeva in Ti morem vsaj zdaleč pomagati, ker Ti od blizu ne morem. — Za tako pristrčna božična in novoletna voščila se Ti iskreno zahvalim. Če se samo stoti del uresniči, pa bom srečna. Tudi jaz Ti želim, da ob jaslicah pozabiš na vse bridkosti in si pri Jezuščku vsa srečna! Bog s Teboj!

Romana. O, seveda se Te še spominjam! In dolgo Te ni bilo na spregled. Na vse se še spominjam, kar si mi pisala in vidim, da si morala veliko prestati ta čas. Da se Ti je v K. tako slabo godilo, ne bi mogla misliti. Hvala Bogu, da se Ti zdaj dobro! Le

pridna bodi in boš najlažje v delu pozabili! vso grenko preteklost. Če moreš, sestri večkrat piši, da bo križe in težave lažje prenašala! Veselo novo leto!

Slavček. Vsakovrstne novice in vse zanimive! Veš, da Te skoro nisem več poznala, tako razumno mi pišeš o vsem. Čestitam, da si dobila tako dobro vodstvo in da si voljna ravnati se po navodilih. Malo hudomušnosti pa še vedno tiči v Tebi, pa je tudi prav, da Ti ne postane dolgčas. Prav nič nisem bila jezna, ker si mi toliko napisala; nasprotno, še prav vesela sem bila, da vem, kako se Ti godi. Gotovo si pozabila, da si mi poslala pesem o čudnem človeku in na to se je nanašala moja opazka. Ali zdaj veš? Ne boš ne zadnja med voščilkami, a prva tudi nisi. Sicer sem pa prav vesela Tvoje pozornosti in Ti iskreno želim, da čutiš vso srečo božje bližine pri jaslicah in z Jezuškom skleneš trajno prijateljstvo! Bog Te živi!

Hana. Če izvzamemo male in drobne skrbi, ki mučijo naša dekleta in žene, da se zatekajo v naš kotiček po nasvete in navodila, ali more biti tudi samo zato, da dado duška svoji zagrenjenosti, je prav za prav ta kotiček namenjen temu, da se domislimo naše globoke ženske moči, skupnemu delu in skupnemu dvigu. Ali ni morda posebna sla žene, da ustvari dom, da deli domačnost in dom tudi onim, ki so v duhovnem oziru — brezdomovinci? Najgloblji smisel te ženske posebnosti je ona naloga žene, ki jo ima kot božja poslanka v družini, da vse one, ki so ji izročeni, presaja v večno in božjo posest, da pripravlja Cerkvi dom v dušah, da po zvezi z življenjem pripravlja zvezo z Bogom. Seveda pa more to le žena, ki je sama vsa in globoko zasidrana v Bogu. — Sedaj morebiti razumeš, zakaj vedno in vselej poudarjam religioznost, bogovdanost, žrtev. — Lep pozdrav do prihodnjič!

Rožni dom

Tolminčeva Francka:

Novo leto v Rožnem domu.

Ko je ura-budilka davi vzdramila Stano, je bila njena prva, skoraj še podzavestna misel, da se je priporočila božjemu varstvu.

Čudno, kakor bi bila pozabila vse norčije in igrakanje na Silvestrov večer! Sinoči namreč, ko so se namolili, napeli in nagovorili, pa še ni hotelo biti konca staremu letu, so odšli v kuhinjo topit in vlivat svinec. To je bilo smeha in govo-

rjenja in pa ugibanja! Zares, bujno fantazijo pa ima tale podmladek v Rožnem domu! Vsak odlivek je bil simbol: kupi denarja, poročni prstani, hiša, avto in še mnogo lepega. Kakšna sreča jih čaka v prihodnjem letu!

Pa to so bile le besede za zabavo in kratek čas. Danes, ko Stana že začenja novo leto, je ona vse resna, ker ve, da je njena in pa prihodnost njenih dragih shranjena v božji previdnosti. — Zato prav nič ne pazi, če bo stopila prej z desno ali z levo nogo s po-

stelje; zato se ne boji, ako bi srečala najprej žensko namesto moškega in prav nič ne hrepeni, da bi jo prvi v novem letu pozdravil dimnikar. Dobro pa ve, da Jezus v sv. Evharistiji kar troši milosti in zato navsezgodaj in najprej v novem letu ob obhajilni mizi pozdravlja Njega in ga prosi, naj osreči njene ljubljene in naj dovoli, da bo srečna tudi ona, ko bo osrečevala druge.

Nekakšno vražo, katera pa ni prav nič grešna in jo zato skoraj smemo verjeti, ima pa tudi Stana. To namreč, da si razpoloženje za ves dan ustvarimo že navsezgodaj zjutraj. Kadar namreč zna Stana očeta ali starejšega brata že pri zajutreku razveseliti s toplo in ljubeznivo besedo, takrat so navadno vsi veseli; družina se ves dan spominja solčnih trenutkov ob jutranji mizi; Stana pa se smehlja, ker je spet enkrat tako dobro opravila svojo službo. — V pojasnilo vam moram povedati, da v Rožnem domu nikdar noben član, kateri vsled nujnih zadržkov ne bi mogel k skupni mizi, ne zajutrukuje ali obeduje sam. Tako tuje, skoraj bi rekla po gostilniško se to zdi Stani. Zato mama ali pa ona vselej počaka, da zajutrukuje ali malica z onim, katerega ob času skupnega obeda ni bilo doma; ali pa vsaj sedi pri mizi in mu s pripovedovanjem prijetnih domačih novic krajša čas in sladi tek.

Na Novega leta dan pa je praznik in zato Stana ve že vnaprej, da bodo gotovo skupno obedovali. In ker se je po tolikernih vražah in prerokovanjih, katere mora poslušati vsak dan, nekoliko vendar prišlo tudi nje, zato je Stano tako skrnelo: kako bom pripravila mizo za zajutek, da bom razveselila vse svoje drage in jim bom dobro voljo potem lažje ohranila skozi vse leto. — Skoraj bi dejala, da je bil začetek dober. Saj je pa ona tudi mislila na praznike že en mesec naprej. Ne samo, da je nabrala mahu za jaslice; o sv. Katarini je tudi natrgala jablanice, pa češpljeve in češnjeve vejice in jih postavila v vodo. To vodo je večkrat premenjala in sedaj o praznikih je imela polno lepega cvetja.

Pa vrnimo se k zajutreku! Mizo je pogrnila z belim prtom; čezenj je v obliki kvadratov razpredla zelene svilene trakce; vanje je nataknila nežnordeže jabolke cvete. Semterja, kjer je vedela, da cvetje ne bo delalo naporja, je položila vejico asparagusa in vanj potaknila nekaj cvetov. Kdo bi mislil ob pogledu na to mizo, da je na koledarju sredi najhujše zime!

Na vsak prostor je Stana položila skodelico s podstavkom in na levi strani majhen krožnik. Na krožniku je položen prtič in poleg krožnika na desni strani nož in sicer z ostrino proti krožniku. Če vas morda zanima, potem povem prav natančno: krožnikov rob pride tik nad robom mize; skodelica pa je toliko višje, da nož ob krožniku seže do polovice podstavka. Skodelice so obrnjene tako, da jih z desno roko lahko dvignemo do ust. Kave namreč ne podrobimo, niti ne pomakamo vanjo kruha, ampak jo pijemo. — Po sredi mize pa je Stana razvrstila: košarico s kruhom (čeprav danes ni niti navaden bel kruh, ampak vse kaj boljšega), vrček s smetano in posode s presnim maslom in sladkorjem in še oni s kavo in z mlekom.

Potem, ko so odmolili pred jedjo, so Stana in za njo vsi drugi voščili mami in očetu srečno novo leto. Čeprav je v Rožnem domu navada, da tudi v domačem krogu izpolnjujejo pravila olike, vendar so bili starši prav veseli voščila. Mamica pa je povedala, kako je danes molila samo za srečo svojih otrok. Šele potem sta začeli Stana in Zinka streči: Stana je od desne strani vsakomur natočila kavo, Zinka pa mu je od leve ponudila peciva.

Saj sem že povedala, da je bilo tako na Novega leta dan; takrat je praznik in več časa. Stana pa meni, da ne jemo samo zato, da si ohranimo življenje in moč. Ona hoče, da bi bili vsi oni trenutki, ko so zbrani ob družinski mizi, prijetni odmor v celodnevem vrvenju. Zdi se mi, da jim je ta dan prav prijetno tekla beseda.

**Darujte za Vlgredin tiskovni
sklad!**

Gospodinjstvo.

Tudi letos se bomo Vigrednice v gospodinjanskem kotičku Vigredi pogovarjale in posvetovale o naših gospodinskih zadevah. Namen teh razgovorov bodi, kako bomo tudi gospodinjstvo času primerno uredile, naše delo poenostavile in svoj težak poklic olajšale.

Ker je poklic gospodinje tako obsežen in tako vsestranski ko noben drug poklic, se bomo pogovarjale o lastnostih dobre gospodinje, o gospodinjanskem delu, o hraniloznanstvu, o kuhanju, perutninarstvu, sadjarstvu, vrtnarstvu, čebelarstvu, živinoreji itd. Vabimo že sedaj, da bi v te razgovore poseglo z navsveti in vprašanji čimveč Vigrednic-gospodinj. Vsak odgovor in nasvet bo koristil tisočericim Vigrednicam.

Dejstvo je, da je gospodinjstvo delo in delokrog kmetijske gospodinje povsem drugačen kakor delavske ali meščanske gospodinje. Zato bi bilo pogrešno, ako bi se v naših razgovorih na to ne ozirale.

Ker so lastnosti dobre gospodinje za vse enake, si oglejmo te najprej!

Pravijo, da je poglavar družine mož. Vidimo pa, da tam, kjer ni pri hiši gospodinje, ni pravega življenja, ni reda. Središče in duša družinskega življenja je torej gospodinja.

Kakšne lastnosti naj odlikujejo gospodinjo, da bo svoj poklic vršila v dušni in telesni blagor družine?

Predvsem jo mora odlikovati globoka vernost, ki je podlaga urejenemu življenju. Ziva vera ji bo dala moči in tolažbe v težkih preizkušnjah in bridkosti življenja. V izpolnjevanju verskih dolžnosti je za zgled vsem družinskim članom ter skrbi, da se ohrani v družini lepo krščansko življenje.

Ker je danes tisk najmočnejša svetovna sila, mora skrbeti tudi za dobre časopise in knjige. Poleg Mohorjevih knjig in nabornih listov, mora biti družina naročena še vsaj na en tedenski ali dnevni časopis. Biti mora tudi poučena o knjigah in časopisih, ki izhajajo in skrbno čuvati, da ne pride v njeno hišo čtivo, ki nasprotuje njenemu mišljenju.

Značajna in krepostna gospodinja je ljubezniva do vsakogar. Njena plemenitost ji narekuje, pomagati bližnjemu kjerkoli more. Nepričakovani dogodki je ne spravijo iz ravnotežja in do nepremišljenih dejanj, ki bi jih morala pozneje obžalovati.

Red je za obstoj človeške družbe neobhodno potreben. Kjer ni reda, ni napredka, ni zadovoljnosti. Ko prestopimo prag hiše, že vemo, ali je v hiši gospodinja, ki je vajena redoljubnosti. Red se kaže v veži, stanovanjskih prostorih, v kuhinji, po shrambah. Orodje in vse drugo ima svoj določeni prostor. Nikoli ni nepotrebnega iskanja in prepira, če kdo rabi to ali ono orodje. Delo razdeli razumno vsakemu zmoglostim in

močem primerno. Vsak opravi svoje delo točno, ker vidi točnost pri gospodinji. Red mora imeti gospodinja tudi v svojih računih. Skrbno zapisuje prejemke in izdatke. Kmetijske gospodinje večkrat tožijo, da donaja kurjereja in mlekarstvo slabe dohodke. Če bi zapisovala, bi videla, da je za te proizvode prejela precej denarja. Ker ni zapisovala, tudi ne ve, kaj je za ta denar kupila in zopet tarna, da denar nič ne zaleže. — Delavce in posle plačuje redoljubna gospodinja sproti. Blago, ki ga naroči v trgovini ali pri obrtniku, plača takoj, da se dolgovi ne kopičijo. Taki, v začetku majhni in lahko-miselni dolgovi so že marsikatero, nekdaj trdno hišo upropastili.

Red in snaga sta neločljiva. Zato je težko dobiti redoljubno gospodinjo, ki bi ne imela čuta za snago. Prijetno se človek počuti tudi v preprosti in skromni hišici, če vidi, da je vse snažno in čisto. Kako je vsa družina navezana na tak dom! Pa pogledjmo drugo sliko, nasprotno tej! V veži vidimo, da so bile na obisku kokoši. Treba je paziti kam stopimo. Stanovanjski prostori nepometeni, vse zaprašeno in umazano. Gost si pomišlja, ali bi sédel ali ne. Kaj šele kuhinja, ki je očem gosta bolj skrita. Kako je gost hvaležen taki gospodinji, če mu ne ponuja jedi ali pijače. Gospodinja, ki se v tej nesnagi sama čisto dobro počuti, se čudi in tarna, da domači ne zdrže doma in se po opravljenem delu takoj od doma razkrope. Da taka mati-gospodinja tudi pri sebi in otrocih ne skrbi za snago, je pač verjetno. Koliko mož se je zaradi take zanemarjenosti že odtujilo domu, ženi in otrokom.

Snaga je polovica zdravja, pravi pregovor. Najboljši zaveznik vsake bolezni je nesnaga. Kjer je čistoča, tam se vsaka bolezen hitreje zdravi. Nalezljive bolezni se redko vgnezdijo, ker bacili žive in se množijo le v nesnagi.

Čut za snago je pa lahko tudi pretiran. Obdarjene so z njim zlasti nekatere meščanske gospodinje. Taka gospodinja in z njo vred služkinja in domači so pravi sužnji te pretiranosti. Od jutra do večera pospravljanje, pometanje in brisanje. Kaka nervoznost, če pride gost! Prva misel je, pa bo zopet vse umazano. Morda se sploh ne pozna, kam je stopil; a komaj odide, se prične s snaženjem od kraja. (Nadaljevanje.)

Došla vprašanja iz gospodinjstva.

Tu bomo priobčevali vprašanja in odgovore Vigrednic gospodinj. Vsaka Vigrednica naj se oglasi s svojimi vprašanji, pa naj sodeluje tudi pri odgovorih, kjer le more. Tako bomo delale vse za eno in ena za vse.

J. P. iz C. piše, da ji poleti nekatere cvetice na oknih lepo uspevajo, druge pa ne, čeprav vse enako goji. Zato prosi, da bi Vigred prinesla kako navodilo, katere rastline oziroma cvetice potrebujejo veliko solnca, katere manj, katere več vode itd.

M. S.-č. iz Ljubljane piše: Vrta nimam, zato kupim spomladni par šopov drobnjaka in ga vsadim v posode. Par mesecev lepo raste, nato začne hirati, v jeseni ga več ni. To se ponavlja leto za letom. Katera Vigrednica bi mogla svetovati, kako naj ravnam z drobnjakom, da bi ga imela tudi v jeseni in pozimi?

Roza K. je poslala uredništvu tele vprašani: 1. Ali je bolje kupovati praženo kavo ali sirovo, da jo pražimo sami? 2. Zakaj se pražena kava včasih začne že po par dneh potiti? — Katera gospodinja bi mi na te vprašani mogla odgovoriti?

Hraniloznanstvo.

Do svetovne vojne je veljalo pravilo, da mora odrasel človek, ki hoče ostati zdrav in sposoben za delo, dnevno zavzeti gotovo količino najvažnejših redilnih snovi. (Beljakovine 110 g, maščobe 90 g itd.)

Ko so učenjaki našli v nekaterih hranilih neke važne sestavine, ki jim pravijo vitamini, so to merilo ovrgli. Hranila, ki imajo veliko beljakovine in maščobe niso več tako upoštevana. Veliko važnost pa polagajo na mešano hrano, zlasti sirovo sadje in zelenjad, ki najbolj pospešuje prebavo in vzbujajo tek, in ima tudi največ vitaminov. Vitamini se namreč nahajajo samo v rastlinski hrani in se s kuhanjem ali parjenjem skoroda uničijo.

To so nauki učenjakov. Napačno bi bilo od nas, ako bi pridobitve teh znanstvenih raziskovanj enostavno odklonile, češ, človek sam najbolj ve, kaj mu prija in kaj mu ne prija. Prehranjevalne razmere, ki so danes težje kakor kdajkoli, si s takim naziranjem še otežujemo.

Res je, da nam občutek pove, kdaj smo lačni in kdaj smo siti. Toda delo je danes vse drugače razdeljeno in zahteva tudi drugačno opredeljenje moči kakor nekdanj. Te nove življenjske razmere pa zahtevajo tudi nov način prehranjevanja in nov, enostavnejši način pripravljanja hrane (jedi). To mora upoštevati vsaka gospodinja, bodisi kmetijska, delavska ali meščanska.

Veliko je gospodinj, ki porabijo zaradi svoje nevednosti mnogo več živil kot bi bilo potrebno, pa je družina s hrano kljub temu nezadovoljna, ker je enolična in neokusna. Pa bo katera rekla: »Na kmetih vendar ne moremo kuhati mesa in močnatih jedil, zadovoljiti se moramo s tem, kar pridelamo doma.« Ta izgovor ne drži! Razumna in skrbna gospodinja bo znala tudi iz domačih pridelkov pripraviti okusne, zdrave in tečne jedi. Ako se tega ni naučila doma, ali v gospo-

dinjski šoli ali tečaju, se naj pouči o vrednosti hranil in dela po preizkušenih navodilih, ki jih najde po knjigah in časopisih.

(Nadaljevanje.)

Kuhinja.

Pljučni zrezek. Prašičja ali telečja pljuča zreži na rezine, za prst debele, jih pololci, osoli in potresi s poprom. V kozico deni par žlic masti in na koleščke zrezane čebule. Ko je čebula zarumenele, jo vzemi ven, v mast pa deni pljučne rezine ter jih 12—15 minut peči. Preden daš zrezke na mizo, deni vrh vsakega koleščke zarumenele čebule in polij z mastjo, v kateri so se zrezki pekli.

Mesni kruh. Ostanke kuhanega ali pečnega mesa, eno čebulo, malo prekajenega špeha zmelji ali prav drobno sesekljaj. Prideni dve stari, namočeni, pa dobro ožeti žemlji (dober je tudi star kruh), dva rume njaka, sol, poper, zrezane limonove lupine, zrezanega zelenega peteršilja in vse skupaj dobro premešaj. Nazadnje primešaj sneg beljakov, stresi v pomazano kozico in speci.

Marmeladni pečenjak. Pol litra marmelade pogrej toliko, da se bo dala mešati. Prideni $\frac{1}{2}$ l mleka, 4 žlice smetane, 1 kavno žličko cimeta in dišečih klinčkov, malo drobno zrezane limonove lupine, 4 žlice stolčnega sladkorja ter vse skupaj dobro zmešaj. Nato prideni pol pecilnega praška in toliko moke, da bo testo tekoče. Testo vlij v kozico, s presnim maslom pomazano in z drobtinami potreseno. Peči v rahli pečici eno uro.

Češplje v omaki. Operi 1 l suhih češpljev in jih za par ur namoči v vodo. Nato jih v isti vodi mehko skuhaj. Kuhane odcedi in deni v skledo. V lončku zmešaj 2 žlici smetane, 2 žlici moke ter vlij v vodo, v kateri so se kuhale češplje; prideni malo sladkorja, cimeta ter pusti nekaj minut vreti, nakar vlij omako na češplje.

Riž z jabolki. V $\frac{1}{2}$ l vode in $\frac{1}{2}$ l mleka skuhaj $\frac{1}{4}$ l riža ali prosene kaše. Ko se malo ohladi, deni v pomazano kozico za prst debelo riža, vrhu riža enako debelo plast drobno zrezanih kislih jabolč. Jabolka potresi po vrhu s sladkorjem in cimetom, deni zopet riž in zopet jabolka, tako dolgo, da je posoda polna. Preden daš v peč, polij po vrhu par žlic smetane ali presnega masla. Peči približno $\frac{3}{4}$ ure.

Vrt.

Tudi v najhujši zimi, ko narava počiva, ne sme gospodinja čisto pozabiti na vrt. Če je kopno, je ta čas najugodnejši, da težko ilovnato zemljo pognojimo, globoko prekopljemo, pa jo pustimo v kepah. Ako je vrt pod snegom, potresemo po vrhu snega lesni pepel in gnoj. — Pregledati je treba tudi semena in preizkusiti kalivost. V to svrho

natresemo v majhne plitve posode zelo vlažne prsti, denemo seme vanjo in postavimo v toplem prostor, najbolje v zakurjeno sobo.

Posebno paznjo moramo v zimskem času posvečati sobnim rastlinam in cveticam, ki smo jih dali prezimit v klet. Rastline počivajo, zato potrebujejo prav malo vode. Treba je zalivati oprezno. Premočno zalivanje škoduje, ako zalivamo premalo, pa rastline obnemorejo. Sobne rastline je dobro s postano vodo večkrat poskropiti, oziroma liste z gobo ali z mehko krpo umiti, ker jim prah zelo škoduje. Seveda jim ne sme manjkati svetlobe in zraka. Preprih jim škoduje.

Ponekod moški premalo skrbijo za gojitev sadnega drevja, bodisi, da so zaposleni drugod, ali pa ni zanimanja za to. V takih primerih naj gospodinja pregleda tudi sadni vrt. Staro suho drevje je podreti, pripraviti jame ter na pomlad zasaditi prostor z novimi drevesi. Tudi polomljeno vrtno ograjo naj moški v zimskih mesecih popravijo, da je v prvih pomladnih mesecih vse pripravljeno za obdelovanje.

Iz društvenega življenja

Slovenska krščanska ženska zveza v minulem letu.

Ker poročamo danes prvičkrat »Vigredi« o našem delovanju, naj nam bo dovoljeno, da najprej izpregovorimo par besedi o Slovenski krščanski ženski zvezi sami.

Kakor je Prosvetna zveza v Ljubljani centrala za vsa prosvetna društva v ljubljanski škofiji, tako je Ženska zveza (tako jo hočemo kratko imenovati) centrala vseh ženskih odsekov naših izobraževalnih društev in drugih samostojnih ženskih organizacij, ki pristopijo k njej. Razvila se je slično iz Slovenske krščanske ženske organizacije za mesto Ljubljana, kakor se je razvila Prosvetna zveza iz Slov. kršč. socialne zveze. Ta je bila namreč prvotno izobraževalno društvo za mesto Ljubljano, obenem pa centrala za podeželska izobraževalna društva. Polagoma pa se je v Ljubljani ustanovilo v vsaki župniji posebno izobraževalno društvo, Slov. kršč. socialna zveza pa je ostala centrala vseh izobraževalnih organizacij. Prav podobno je tudi z našo Žensko zvezo. Ustanovljena je bila leta 1922. kot žensko društvo za Ljubljano in obenem kot centrala ženskih odsekov po deželi. Pri naraščajočem delu se je pa izkazalo kot potrebno, da se oboje delo deli. Ustanovilo se je v Ljubljani Krščansko žensko društvo, ki vrši za Ljubljano v glavnem iste naloge, ki jih imajo po deželi ženski odseki prosvetnih društev. Ženska zveza pa je ostala centrala vseh ženskih odsekov z nalogo, da daje inicijativo za delo in vzdržuje notranjo zvezo med posameznimi društvi.

Vprašanja iz zdravstva.

ODGOVORI NA VPRAŠANJA.

Odgovarja dr. M. J.

Neka A. S. toži nad svojim želodcem, češ da ne prenese mlečnih jedi, do katerih ima slast. Svetujem, da si daste želodec pregledati, izprazniti ali pa z rentgenovimi žarki presvetiti, da se ugotovi vzrok.

Bolečine v grudnem košu Vas istotako morajo nagniti do tega, da se daste zdravniško preiskati, morda je na pljučih kaj, kar se v začetku še da ozdraviti. Želodčne bolečine so včasih prvi znak prihajajoče jetike.

Lasje Vam izpadajo vsako leto, ko je hladneje, toda zopet zrastejo. To znači, da se Vam pleša še ne bo prikazala kar tako lahko, če vedno novi zrastejo.

Aspirin v tabletah je samo minimalno različen od praška aspirinovega. Praktično se lahko rabi prašek ali tableta z precej istim vspehom.

Kaj pa je delala Ženska zveza v minulem letu, to boste razvidele iz poročila njene predsednice na zadnjem občnem zboru, dne 28. oktobra 1929, ki ga tu objavljamo v glavnih potezah. Glasi se:

»Slov. kršč. ženska zveza je po številu članic napredovala tudi v minulem letu in šteje sedaj 26 ženskih in 28 dekleških odsekov s približno 8000 članicami. Pisem smo prejele 101, odpisale 125. Predavanja so se vršila redno po vseh ženskih odsekih; centrala sama jih je priredila pet. Vršil se je tudi poldnevni prosvetni tečaj za naše članice v St. Vidu. Tudi je Ženska zveza priredila dva večerna kuhinjska tečaja na Viču.

Zavetišče za dekleta, ki iščejo službe v Ljubljani, ki ga je lansko leto ustanovila Poselska zveza s pomočjo Ženske zveze, se lepo razvija. Mesečno daje 800 do 900 prenočišč. Slično zavetišče se je ustanovilo s sodelovanjem Ženske zveze tudi v Belgradu (Krunska ulica 20), ki je dobilo po posredovanju Ženske zveze v minulem letu večjo podporo od ljubljanskega oblastnega odbora.

V vsakem oziru lepo je uspelo tretje romanje na Sv. Višarje, ki ga je priredila Ženska zveza dne 3. in 4. avgusta 1929.

Dne 24. marca 1929 smo priredile Materinski dan v Ljubljani. Ženska zveza je tudi poskrbela za proslavo tega dne pri svojih članicah-društvih.

Ob orlovskem zletu v Prago je stopila Ženska zveza v osebni stik s katol. žensko organizacijo na Češkoslovaškem. Prav tako smo v prijateljski zvezi z organizacijo naših slovenskih žen v Ameriki.«

Op. ured. Iskreno želimo, da bi se oglašala vsa naša ženska društva, da se spoznamo in porazgovorimo o našem delu.

Ljutomer. Gospodični A. Lindtner, naši društveni dobrotnici v slovo! Težki udarec je zadan naši šolski mladini, kajti od nje je vzela slovo učiteljica, ki ji je bila vodnica in vzgojiteljica k lepemu in idealnemu življenju. Odšla je na svoje novo službeno mesto, da tudi tamkaj odpre svoje ljubezni polno srce ljubljnim otrokom. Z njo pa je izgubilo tudi naše »Prosvetno društvo« nenasledljivo sodelovalko, Marijina družba pa ljubljeno sestro! Nimamo kraj sebe več naše mile Alfonze, a naš spomin na njo živi v naših užaloščenih srcih, spomin na lepe urice, ki smo jih preživele skupaj!

Premila — nepozabna sosestra!

Tretje leto je potekalo, kar si vstopila med našo mladino. Vemo, kako težak je stan —

učiteljski! A Ti? Nisi iskala nikdar prostosti, Tvoje mlade moči so bile žrtvovane le v prid mladini, ki je Tvoja ljubezen in sreča! Obtežena od dela in skrbi nisi pozabila nikdar na nas! Postala si tudi nam vodnica in mila sestra! Marsikatero urico spanja si žrtvovala, samo da si nam pomagala dovršiti delo, katerega me same nismo bile zmožne! Predraga sestra Alfonza! Kako se Ti naj zahvalimo za ves Tvoj trud in brezmerno požrtvovalnost? Storila si mnogo — mnogo v naš prid in v našo srečo! Me Ti ne moremo poplačati nikdar Tvoje ljubezni, a Večni, ki vidi grenko bol naših src radi Tvojega odhoda, ti naj tisoč- in tisočkrat povrne vse dobrote s svojo milostjo! Naj blagoslovlja s svojo mogočno roko vsako Tvoje plemenito delo!

Bodi srečna, vsikdar in vsepovsod! V molitvi se Te bodemo spominjale. Hvala Ti, mila sestra — hvala Ti tisočera za vse!

Okno v svet

Nekatere londonske trgovine za čevlje so ustanovile nov ženski poklic: gospodične, ki morajo novo kupljene čevlje dva do tri dni nositi, da kupce ne tiščijo.

V Sofiji menjajo vse služkinje svoje mesto dvakrat na leto, začetkom novembra in začetkom maja; takrat gredo vse na semenj, kamor pridejo tudi gospe.

5000 nemških katoliških žen je romalo 19. sept. v Eibingen, kjer počiva sv. Hildegarda.

Knjižnica gospodinje obsega zdaj poleg kuharske knjige tudi dela o vzgoji otrok, negi bolnikov, telovadbi in sportu, stanovanjskem vprašanju, gospodinjstvu v širšem smislu, vrtnarstvu itd.

Dobre knjige

Misijonski koledar 1930. Ves nov in prav posebno lep že po obleki. Vsebina pa je tako mnogovrstna in zanimiva, da bi ga morala imeti vsaka hiša. Posebno lepe so slike in koliko jih je. Ker zanimanje za misijone povsod raste, bo tudi koledar gotovo našel mnogo odjemalcev. Naroča se v misijonišču Groblje, p. Domžale in stane 10 Din.

Ave Maria koledar za 1930. Letošnji koledar je združen s spominsko knjigo o prvem vseslovenskem kat. shodu v Ameriki, s 100 letnim spominom Baragovega prihoda v Ameriko in je zato prava slavnostna knjiga. Kakor živ razgovor se ti zde poročila iz vseh onih krajev, kjer bivajo naši sorodniki, prijatelji in znanci. Zato in pa zaradi mnogih slik, ki

nam živo predstavljajo te kraje in naše ljudi, ga bo omislila vsaka družina, ki ima svoje ljudi v Ameriki. Naroča se pri č. oo. frančiškanih v Lemontu, Ill., U. S. A.

IZ UPRAVE.

1. Kdor ne misli ostati naročnik, naj prvo številko takoj vrne.

2. Uprava ima v zalogi »Dekliški oder« s samo ženskimi vlogami. Kjer rabijo lepih iger, naj takoj naroče. Tretji zvezek je posvečen materinemu dnevu.

3. Uprava ima tudi lepo vzgojno knjigo »Mati vzgojiteljica«, ki bi jo morala imeti vsaka žena. Cena 16 Din. — Dobi se tudi po vseh knjigarnah.

Izhaja vsak mesec. — Naročnina znaša 25 Din, z mesečno prilogo 50 Din, če se naroči 20 izvodov (brez priloge) pod enim naslovom, le 20 Din; za inozemstvo 32 Din, s prilogo 64 Din. — Izdaja Konzorcij Vigredi (Anica Lebar) v Ljubljani, Ljudski dom. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljudskem domu.

VIGRED

si želite v Vaši sobi, polno
pesmi,
godbe,
veselja.

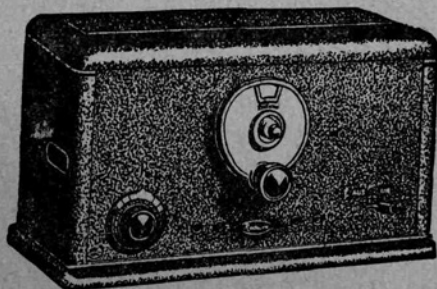
Nabavite si moderen radijski aparat,
ki Vam nosi dan za dnem vse to v
Vašo sobo!

Obrnite se še danes
na prodajni oddelek

RADIO LJUBLJANA

MARIBOR

Gosposka 37 **LJUBLJANA**
Miklošičeva 5

NAJMODERNEJŠA GRAFIKA JUGOSLAVIJE

Najbolje urejena:
tiskarna
knjigoveznica
klišarna
kamen-, offsettisk
bakrotisk

Prvovrstna izvršitev
Zmerne cene

**JUGOSLOVANSKA
TISKARNA
V LJUBLJANI**

Zavarujte svoje življenje,
poslopje, premičnine pri

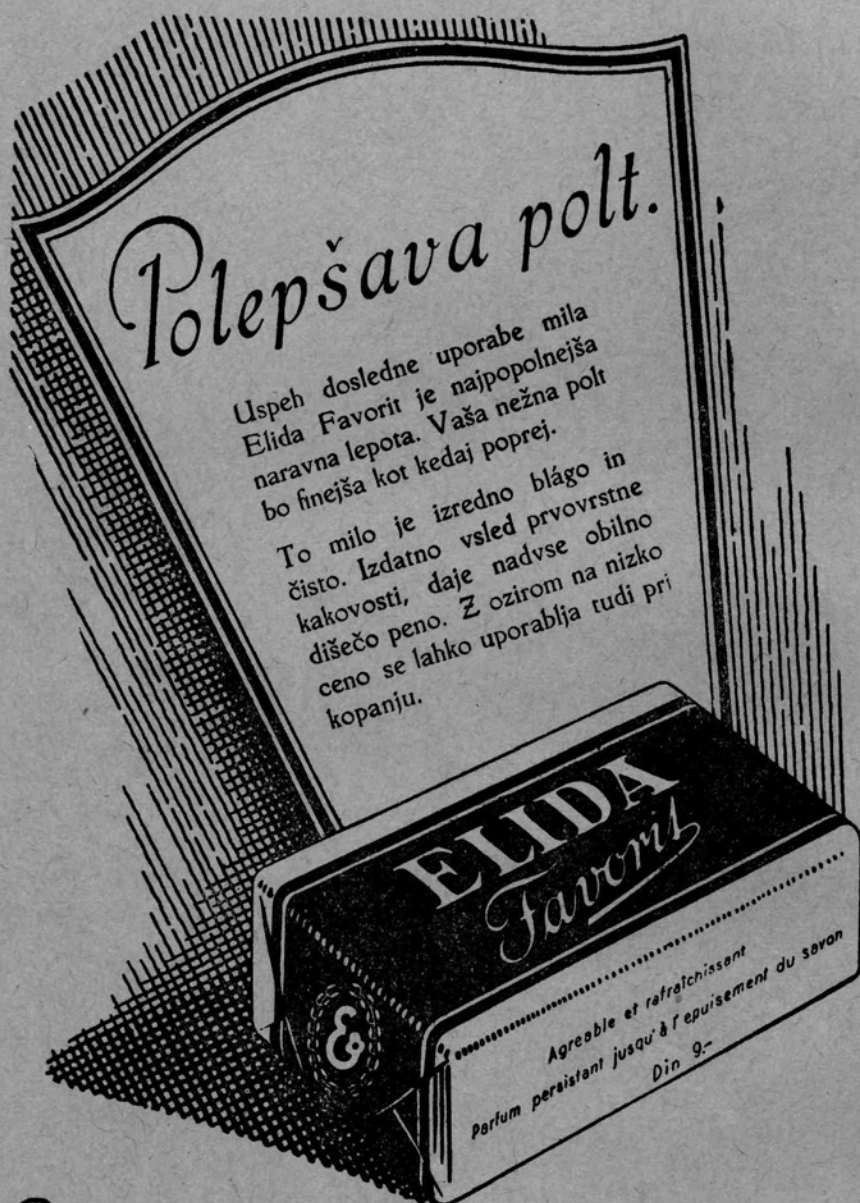
VZAJEMNI ZA- VAROVALNICI

V LJUBLJANI,
Dunajska cesta 17

Podružnice:

Zagreb, Pejačevićev trg br. 15
Sarajevo, Vrbanja ulica br. 4
Celje, Breg šte. 33 - - -

Milo **ELIDA** *Favorit*